

Sanayimizin salgından bu yana yazdığı başarı hikayesi sürüyor

İSTANBUL- İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, büyüme rakamlarına ilişkin, "Sanayimizin Kovid-19 salgınından bu yana yazdığı başarı hikayesi sürüyor." ifadesini kullandı

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, yazılı açıklamasında, ekonominin ikinci çeyrek büyüme performansının salgın koşullarında her türlü övgüyü hak ettiğini ifade ederek, sanayinin büyümeye katkısının ise gurur verici olduğunu vurguladı.

İmalat sanayinin büyümede yarattığı yüksek ivmenin bir anlamda sanayinin salgının başladığından bu yana rüştünü fazlasıyla ispatladığının da bir göstergesi olduğunu aktaran Bahçivan, "Bu nedenle Türkiye'nin sanayiye verilecek destek konusunda en ufak şüphesi olmaması lazım. Rakamlarla bu belgelendi. İkinci çeyrekte sanayi sektörünün yıllık bazda yüzde 40,5 büyümesinde bir baz etkisinden de söz etmemiz gerekse bile, bu performansı, sanayimizin gerek iç piyasada ve gerekse ihracatta önüne gelen fırsatları en iyi şekilde değerlendirerek, yeni pazarlar bularak, pandemiden bu yana yazmakta olduğu başarı hikayesini sürdürdüğünü gösteriyor." ifadelerini kullandı.

Bahçivan, sanayiciler olarak bu başarıyı büyük ölçüde kendi kas güçleriyle başardıklarının altını çizerek, şunları kaydetti:

"Bundan sonrası için bir çok temel konunun çok daha güçlü olarak gelişmesi gerekiyor. Önümüzde bekleyen en önemli konu

Erdal Bahçivan

yüksek enflasyon. Enflasyonun mutlaka orta vadede hatta kısa vadede hayatımızdan çıkması gerekiyor. İhracattaki başarının sürdürülebilmesi için Türkiye'nin yeni yatırımlara ihtiyacı var. Mevcut kapasite ile ancak buraya gelebiliyoruz. Sanayinin finansman ihtiyacı var. Hem işletme sermayelerinin farklı nedenlerden zor döndüğü hem de yeni yatırımlara ihtiyaç olduğu dönemde finansman ihtiyacı geçmişten çok daha fazla.

BU BAŞARI SÜRDÜRÜLEBİLİR DESTEKLERLE KALICI HALE GETİRİLMELİ

Bu nedenle sanayimizin pozitif bir ayrımcılıkla desteklenmesi gerekiyor. Ben bu büyüme performansının ardından sanayicinin ödülünün bu olması gerektiği kanaatindeyim."

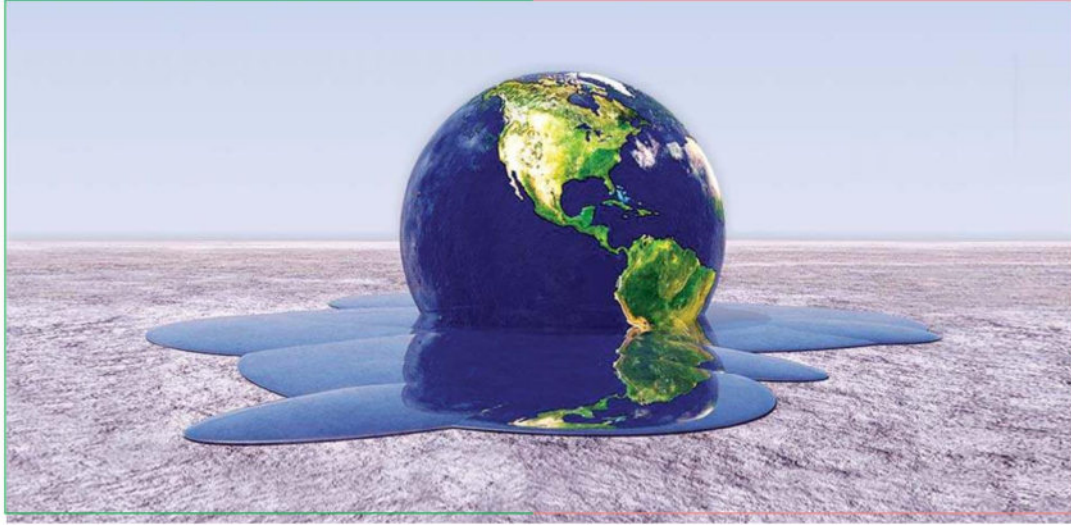
Erdal Bahçivan, sanayinin is-

tihtam ile bağlantısına ilişkin, "İstihdam sanayimiz ve ülkemiz için olmazsa olmaz bir konu. Bir yandan işsizlikte yaşadığımız sorunlar ortadayken, öte yandan işgücümüzü sanayi ile buluşturmakta zorlanıyoruz. Bu nedenle sanayideki yeni yatırımlar yeni istihdam alanlarının açılması ve kapsayıcı büyümenin sağlanması açısından çok önemli." değerlendirmesinde bulundu.

Bir zafer sarhoşluğuna girmeden, yıllar sonra özgüvenini yakalayarak kendini ispatlamış olan sanayinin bu başarısını sürdürülebilir desteklerle kalıcı hale getirilmesi gerektiğini vurgulayan Bahçivan, burada önemli olanın sanayi sektörünün gelecek yıllar adına bu başarısını nitelikli ve sürdürülebilir hale getirerek kalıcı şekilde devam ettirmesi olduğunu kaydetti. (AA)

KAPAK

Ekosistemi korumak için yeni standart ve kurallar:

Yeşil Mutabakat

Küresel ısınmayla birlikte gelen iklim değişikliği, krizlere ve felaketlere neden oluyor. Ülkelerin acil gündeminde ekosistemi korumak için yeni standart ve kurallar var. Avrupa Yeşil Mutabakatı (European Green Deal) ile Avrupa Birliği (AB), 2030'a kadar karbon

salımını yüzde 50 azaltmayı, 2050'de ise sıfır karbon salımını hedefliyor. AB bu dönüşüme 1 trilyon Avro bütçe ayırdı. Yaptırımlara uğramadan AB ile ticaret yapmak ve sürdürülebilir kalkınmak isteyen ülkeler yeşil ve dijital dönüşümünü gerçekleştirmek zorunda.

Dünya ve Türkiye gündemi, Pandemi ile mücadeleye odaklanmışken; uzun zamandır göz ardı edilen doğa, afetlerle kendini hatırlattı. İnsan ve canlı varlığının gezegende yaşamını sürdürülebilmesi, doğayla uyumlu yaşamasına, onu korumasına bağlı. Oysa süreç hep tersine işledi, insan doğaya ciddi zararlar verdi, vermeye de devam ediyor. Ne yazık ki doğayla uyumlu yaşamayı, ona saygı duymayı, sevmeyi, korumayı öğrenemezsek sonuçlarının bedelini hep birlikte çok ağır ödeyeceğiz. Bugün gelinen noktada gündemde hep sonraki sıralara itilen doğa ise sessiz uyarılarını, çılgına dönüştürdü.

Küresel ısınmayla gelen iklim değişikliğinin sonuçları Türkiye'de ilk işaretini musilajla verdi onu; aşırı sıcaklık artışları, kuraklık, yangınlar ve seller izledi. Dünyanın dört bir tarafından gelen kuraklık ve yangın haberleri de düşünüldünce; dünyaca ünlü Yazar Ernest

Hemingway'in "Çanlar Kimin İçin Çalıyor?" romanını anımsıyoruz; Dünya ve Türkiye için çanlar çalmaya başladı, çanlar bizim için; insanlık için çalmaya başladı.

Dünya, ekonomisiyle sanayisiyle şehirlerdeki hızlı büyümesiyle son sürat, doğayı kirletmeye devam ederken; Pandemi (Koronavirüs salgını) şokuyla karşılaştık. Doğa can çekişirken kulaklarını tıkayan insanlar, Pandemi'de evlerine çekilmek, daha az üretmek ve tüketmek zorunda kaldı. Üretimde, sanayide ve dolayısıyla karbon salınımındaki bu azıcık değişim bile, doğanın biraz olsun nefes almasını sağladı, geline nokta da felekati az da olsa öteledi. Yine de tehlike kapıda. İklim değişikliğinin ötesinde; iklim krizi söz konusu.

Pandemide zorunluluk nedeniyle kendisiyle başbaşa kalan insanlar için küresel salgın süreci, aynı zamanda doğaya karşı bir farkındalık oluşturma fırsatına da dönüştü. Günlük hayat telaşının mecburen

yavaşladığı, insanları eve kapayan Pandemi, doğayla dost olunmadan insan ve canlı varlığının sürdürüle-meyeceğini de gösterdi. Uzun yıllardır, uzmanların söylediği, insanların pek de kulak vermediği ger-çeklik artık kaçınılmaz biçimde önümüzde duruyor. İnsan, gezegendeki varlığını sür-dürmek istiyorsa; doğayla barış-mak, ona saygı göstermek, eko-nomisini, ticaretini, sanayisini, üretimini çevre dostu planlamak ve ona göre hareket etmek zo-runda.

Dünyanın tamamı bu konuda kulaklarını tıkamış değil, hatta bu noktada mücadelede en bü-yük adımlardan biri de Avrupa Yeşil Mutabakatı (European Green Deal). Biz de ko-nunun aciliyetine ve önemine dikkat çekmek ama-cıyla Kapak dosyamızda "Yeşil Mutabakat"ı ele aldık.

Nedir bu iklim değişikliği?

İklim değişikliği; "karbondioksit gibi ısıyı tutan gazların atmosferde artmasıyla oluşan ve atmosfere salınan sera gazlarının neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda yıl boyunca dünya üzerin-de kara, deniz ve havada ölçülen ortalama sıcaklık-larda görülen artış nedeniyle Dünya'nın ikliminin değişmesi" olarak tanımlanıyor.

Artan insan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan sera gaz-larının atmosferdeki oranının artması, küresel ısınmaya yol açarak iklim değişikliğine sebep oluyor. En önemli sera gazlarından biri olan karbondioksit (CO2); araç eg-zozlarından, ısınma amaçlı yakılan yakıtlardan, fabrika bacalarından atmosfere bırakılıyor. Dünya genelindeki fosil yakıttan emisyonların yaklaşık yüzde 45'inin kömür, yüzde 35'inin petrol ve yüzde 20'sinin de doğal gaz kul-lanımı sonucu ortaya çıktığı belirtiliyor. Uzmanlara göre; insanların, fosil yakıtları tüketimi, endüstriyel ve tarım-sal faaliyetlerinin sonucunda atmosferdeki miktarı ve yoğunluğu artan sera gazlarının neden olduğu küresel iklim değişikliği; aşırı sıcaklık artışları, kuraklık, çölleş-me, yağışlardaki dengesizlik ve sapmalar, su baskınları, tayfun, kasırga, fırtına, hortum vb. meteorolojik olaylar-da artışlar gibi belirtilerle kendini gösteriyor.

İklim değişikliğini önlemek için bir araya ge-len ülkeler birçok anlaşma imzaladı, bunların en önemlilerinin başında; Viyana Sözleşmesi ve Mont-real Protokolü, Kyoto Protokolü, Paris Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı geliyor.

Kırmızı alarm: İklim değişikliği 'yaygın, hızlı ve yoğun' uyarısı

"Geri dönüşü yok!": Birleşmiş Milletler (BM) bünye-sindeki Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC), 66 ülkeden 234 bilim insanının 5 yıllık çalışmayla

hazırladığı "İklim Değişikliği 2021: Fizik Biliminin Teme-li" başlıklı altıncı ve son rapor, örgütün İsviçre'nin Ce-nevre kentindeki merkezinde açıklandı. 6 Ağustos'ta 195 üye ülke tarafından sanal ortamda düzenlenen oturum-da onaylanan Rapor, iklim değişikliğinin 'yaygın, hızlı ve yoğun' olduğu uyarısını yapıyor.

İkinci kısmı 2022'de yayım-lanacak raporda, "İklimde göz-lemelenen değişikliklerin çoğu, yüz binlerce yıl değil de binlerce yıldır görülmedi. Devam eden deniz seviyesinin yükselmesi gibi halihazırda etkin olan, ha-rekete geçen bazı değişiklikler yüzlerce ile binlerce yıl boyunca geri döndürülemez (geri dönü-şü yok)" ifadesine yer verildi.

Karbondioksit (CO2) ve diğer sera gazlarının emisyonlarındaki güçlü ve sürekli azalmalarının iklim değişikliğini sınırlayacağı belirtilen raporda, hava kalitesi için faydalar hızla gelse de IPCC'ye göre küresel sıcaklıkların istikrara kavuşmasının 20-30 yıl sürebileceği öngörülüyor.

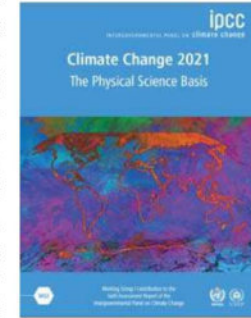
Raporun çarpıcı tespitleri:

• **Küresel sıcaklık artışı 1.5 santigrat dereceye ula-sacak hatta aşabilir:** İnsan faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonları 1850-1900'dan bu yana yaklaşık 1.1 santigrat derece ısın-madan sorumlu, gelecek 20 yılda ortalama küresel sı-caklığın 1.5 dereceye ulaş-ması veya hatta bu ısınmayı aşması bekleniyor. Bu yeni tahminleri sunan raporda, "İklim değişikliğinde ani, hızlı ve büyük ölçekli azal-malar olmadıkça, sera gazı emisyonları, ısınmayı 1.5 santigrat derece, hatta 2 santigrat dereceye kadar sınır-laması ulaşılmaz olacaktır" denildi. Bu değerlendirme, iklim sisteminin insan kaynaklı sera gazı emisyonlarına tepkisine ilişkin bilimsel anlayıştaki ilerlemenin yanı sıra tarihi ısınmayı değerlendirmek için geliştirilmiş gözlem-sel veri kümelerine dayanıyor.

• Dünya yüzeyindeki küresel sıcaklık, 2011-2020 arasında, belirgin bir artışla 1850-1900 arasında ol-duğundan 1.09 derece daha sıcaktı. Okyanuslarda da 0.88 derecelik artış oldu.

• **"Yazlar uzun, kışlar kısa geçecek":** Gelecek on yıllarda iklim değişiklikleri tüm bölgelerde artacak. 1.5 santigrat derece küresel ısınmayla sıcak hava dalgaları da artacak. Yazlar uzun, kışlar kısa olacak.

• İklim değişikliğinin 'yaygın, hızlı ve yoğun' olduğu uyarısında bulunulan raporda, 2 santigrat derece küre-

KAPAK

İklim değişikliği için ülkeler
hangi önlemleri almalı?

- Paris Anlaşması onaylanmalı.
- Fosil yakıtlara yardım ödeneği verilmemeli.
- Fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı artırılmalı.
- Yeşil Vergi politikası tasarlanmaya başlanmalı. Karbon Vergisi Yasası çıkarılmalı.
- Termik santrallere kısıtlama getirilmeli.
- Kıyı ekosistemleri, ormanları korumalı ve ağaçlar dikilmeli (Bu yöntemle de ton başına 20 dolar ya da daha az bir maliyetle karbon azaltılabilir).

sel ısınmada aşırı sıcaklıkların tarım ve sağlık için kritik tolerans eşiklerine daha sık ulaşacağını gösterdiği ifade edildi.

- En iyimser senaryoya göre bile; 2050'ye kadar Kuzey Kutbu'ndaki buzulların tamamı erimiş olacak.
- Gelecek on yıllarda sera gazlarında 'hızlı ve ciddi' azaltımlar iklim felaketini önleyebilir.

“İnsanlık için kırmızı kod”

BM Genel Sekreteri António Guterres rapora ilişkin; “İnsanlık için kırmızı kod” dedi ve ekledi: “İklim raporu, fosil yakıtlar ve kömür gezegenimizi yok etmeden önce bir ölüm çanı çalmalı. Kömür, petrol ve doğalgaz yeryüzünü yok ediyor. Fosil enerjilerin yarattığı sera gazları gezegeni boğulma seviyesine getirdi.” Guterres, fosil kaynakların terkedilmesini

António Guterres

ve yenilenebilir enerji kaynakları sübvansede edilmesini istedi ve uyardı: “Şimdi güçlerimizi birleştirirsek, iklim felaketini önleyebiliriz. Ancak raporun açıkça ortaya koyduğu gibi, bekleyecek zamanımız kalmadı, hiçbir ömrün faydası olmaz. Krize dayanışma ve cesaretle karşılık verirsek kapsayıcı ve yeşil ekonomi, refah, temiz hava ve daha iyi sağlık koşulları herkes için mümkün olacak.” Guterres, 2021'den sonra yeni kömür santrali inşa edilmemesi, OECD ülkelerinde kömür santrallerinin 2030'a kadar aşamalı kaldırılmasının, diğer ülkelerin de 2040'a kadar onları takip etmesinin gerekliliğini vurgulayarak, yenilenebilir enerji yatırımlarının da 3 katına çıkarılmasını önerdi ve iklim krizinin büyük finansal krizler oluşturduğuna da dikkat çekti.

Birçok ülke yeryüzünden silinmekten
korkuyor; son ikaz!

Rapora göre risk altındaki birçok ülke halkı, küresel ısınmanın yıkıcı etkilerinden endişe duyuyor ve 'yeryüzünden silinmekten' korkuyor. BBC'nin haberine göre;

önlem alınmazsa küresel ısınmanın dünyanın bazı bölgelerini yaşanmaz hale getirebileceğinin belirtildiği BM raporunun ardından iklim değişikliğinden en çok etkilenmesi beklenen ülkelerde kaygılar başladı. Küresel ısınmayı 1.5 dereceyle sınırlandırmanın tek yolu emisyonları 2030'a kadar yarıya indirmek. Uzmanlara göre IPCC raporu iklim değişikliği konusunda 'son ikaz.'

İklim değişikliğinin etkilerine karşı savunmasız olan yaklaşık 50 ülkeyi temsil eden Maldivler eski Devlet Başkanı Muhammed Naşid, “Başkalarının saldırdığı karbonun bedelini ödüyoruz” dedi ve ‘yeryüzünden silinmekten’ korktuklarını, BM'nin IPCC tahminlerinin Maldivler için ‘yıkıcı’ olacağını ve ülkeyi ‘yok olma eşiği’ne getireceğini dile getirdi.

Bağımsız ada ülkesi Antigua ve Barbuda'nın İklim Değişikliğinden Sorumlu Büyükelçisi Diann Black-Layne, bunun alçak kıyı ülkeleri üzerinde yıkıcı etkisi olabileceğini ifade ederek, “İşte bizim geleceğimiz bu” dedi.

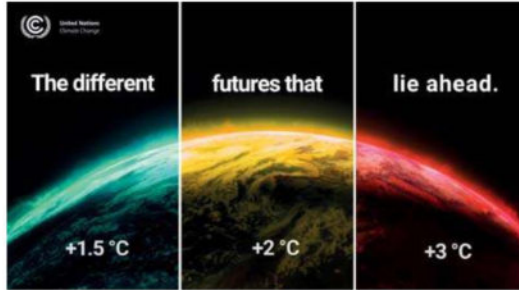
Muhammed Naşid

Diann Black-Layne

Gündelik yaşamda ne yapılmalı?

- Her tüketim ürününde düşük karbon talebinde bulunarak bilinçli tüketici olma adımları atılabilir.
- Daha az uçak kullanılabilir.
- Daha az et, çiftlik balığı, süt, peynir ve tereyağı gibi hayvansal ürünler tüketilebilir.
- Daha çok yerli üretim gıdalar tüketilebilir ve gıda atıkları azaltılabilir.
- Konutların daha az ısınma enerjisi harcaması için izolasyona dikkat edilebilir.
- Özellikle ısınmada güneş enerjisiyle çalışan sistemler kullanılabilir.
- Daha az sıcak su kullanılarak ısı enerjisi kaybı azaltılabilir.
- Yürünebilir mesafelerde yürünebilir, bisiklet gündelik kısa mesafeli ulaşım aracı olarak kullanılabilir ve toplu taşıma araçları daha çok tercih edilebilir (Benzinli araba kullanılmayan her kilometre için 170 g-200 g karbondioksit tasarruf edilecektir).
- Pandemi sürecinde alıştığımız gibi, sık sık iş için seyahat etmek yerine, video konferansla toplantı veya iletişim sağlanabilir.
- Standart ampül, LED ampül ile değiştirerek, yılda 75 kg karbondioksit tasarrufu sağlanabilir.
- Yıkanan çamaşırları kurutma makinesine atmak yerine çamaşır ipinde kurutulabilir.

Derece derece ısınmanın dünyaya etkileri *

Küresel ısınma nedir? Atmosferde sera etkisi yaratan gazların çoğalması, bu gazların güneş ışınlarını tutması, bu durumun da Dünya'nın ısınıp arttırmasıdır.

Sera etkisi nedir? Dünya kendini ısıtıyor ama bunu Güneş ışınlarıyla yapmıyor. O ışınların bir kısmı Dünya'dan atmosfere yansıyor. Sera gazları bu ışınların bir kısmını tutuyor. Böylece Dünya ısınıyor. Buna sera etkisi deniyor. Sera etkisi Dünya'da yaşam olabilmesi için gerekli sıcaklığı sağlıyor.

Sera etkisi olmasaydı Dünya nasıl olurdu?: Mars gibi olurdu. Kızıl gezegen yeterince kalın bir atmosfere sahip değil. İçeri giren ışınların çoğu uzaya dönüyor. Yani gezegeni ısıtacak kadar orada kalmıyor. O yüzden Mars hep soğuk. Ortalama sıcaklık sıfırın altında 23 derece. Sera etkisi olmasa Dünya da Mars gibi olurdu ve yaşam olmazdı.

Isı artarsa ne olur?: Sera etkisinin ısıttığı Dünya'da yaşayabiliyoruz, o olmasa biz de olmayız ama ısının artması dengeyi bozuyor. Şu anda Dünya'nın ortalama sıcaklığı 15 derece. Küresel ısınma bu sıcaklığı arttırıyor. Bilimsel çalışmalarla göre; 6 dereceye kadar ısı artışlarında yaşanacaklar şöyle:

Sıcaklık 1 derece artarsa...

- Aşırı yaz sıcakları başlar.
- Yüzbinlerce insan aşırı sıcaktan hastalanır ya da hayatını kaybeder.
- Orman yangınları artar.
- Temiz su kaynaklarının 3'te 1'i yok olur.
- Ada ülkeleri yükselen deniz sularının altında kalır.

• Nadir hayvan türleri yok olur (Orman kurbağası, kunduz, ağaç kanguruları vb.)

• **Bu durumdan kaçınma olasılığı:** Bu durumdan kurtulma şansımız artık yok. Zira Dünya bu sonuçları yaratacak sıcaklığa ulaştı.

Peki ısı daha da yükselirse?

Sıcaklık 2 derece artarsa...

- Buzullar erimeye başlar.

- Grönland buz yüzeyi 140 yıl içinde tamamen yok olur.
- Deniz su seviyesi yükselir.
- Miami, Londra ve New York sular altında kalır, Bangkok, Bombay ve Şangay'ın büyük bir kısmı sular altında kalır.

- İnsanlığın yarısı yüksek alanlara göç eder.
- Temiz su kaynakları tehlikeli şekilde azalır.

- Kutup ayıları, deniz aygırları gibi birçok deniz memelisi buzulların erimesiyle yeryüzünden silinir.
- Dünya üzerindeki türlerin 3'te 1'i yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

- **Bu durumdan kaçınma olasılığı;** Eğer 10 yıl içinde sera gazları yüzde 60 azaltılırsa bu durumdan kurtulma ihtimali yüzde 93.

Sıcaklık 3 derece artarsa...

- Tarım ve gıda üretimi geri dönülmez şekilde düşüşe geçer.

- Milyonlarca kişi açlıkla boğuşur.

- Deniz suyu temiz su kaynaklarına karışmaya başlar. Küçük ve orta çapta tüm su havzaları kurur.

- Okyanuslarda süper fırtınalar başlar.

- Çürümüş bitkilerdeki

karbon atmosfere yayılmaya başlar.

- Rüzgar hızı saatte 320 kilometreye ulaşır.

- **Bu durumdan kaçınma olasılığı;** eğer Dünya ısısı 2 derece yükselip, toprağa hapis kalan karbon-dioksit yayılmaya başlarsa sıfıra yakın.

Sıcaklık 4 derece artarsa...

- Deniz seviyeleri 50 metre yükselir.
- Çin'in tüm tarım alanları kurur.
- 1.5 milyar insan açlıkla karşı karşıya kalır.
- On milyonlarca insan iklim mültecisi olur.
- Yazlar uzar.
- Ormanlar kurur.
- Şehirlerde ortalama sıcaklık 45 derece olur.

İklimi en fazla etki eden yiyecek sığır eti

Kilogram başına sera gazı salımı

Kaynak: Poore & Nemecek (2018), Science dergisi

Kaynakça: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51133428>

KAPAK

• **Bu durumdan kaçınma olasılığı;** Dünya 3 derece daha fazla ısınır ve buzul karbonları açığa çıkarsa sıfıra yakın.

Sıcaklık 5 derece artarsa...

- İki kutupta da tüm buzullar erir.
- Yağmur ormanları çöle dönüşür.
- Denizler kıta içlerine kadar girer.

• Volkanik patlamalar meydana gelir. Patlamayla ortaya çıkan metan gazı, sıcaklıkları 55 milyon yıl önceki seviyeye getirir (Kuzey Kutbu 55 milyon yıl önce 23 derecede yarı tropik iklimdeydi).

- Ekonomiler çöker.
- Kalan az sayıdaki kaynak için iç savaşlar, katliamlar gerçekleşir.
- **Bu durumdan kaçınma olasılığı;** eğer sıcaklık 4 derece artıp yer altındaki metan ortaya çıkarsa yüzde sıfır.

Sıcaklık 6 derece artarsa...

- 251 milyon yıl önce yaşanan ve türlerin yüzde 95'ini yok eden sıcaklıklara ulaşılır.

- Dünya kupkuru bir çöle dönüşür.
- Aşırı ısınan denizlerde tüm hayat formları ölür.
- Dünya üzerinde yaşayan tek canlı olarak bakteriler kalır.

* Kaynakça: <http://www.tarafsizhaberajansi.com/2019/05/15/dunyamiz-isiniyor-her-bir-derece-sona-goturuyor-iste-6-derecelik-bilimsel-senaryo/>

* Kaynakça: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51133428>

NOT: ** Dünya İklim Konferansı'ndan kısa süre önce Birleşmiş Milletler, 2100 yılına kadar küresel ısınma ölçümlerinin 3.2 dereceye kadar çıkacağı uyarısında bulundu. [** 2017 tarihli t24 haberi: <https://t24.com.tr/haber/5-ulke-5-felaket-dunya-3-derece-isinirsa-neler-yasanacak,492318>]

Türkiye ve uluslararası iklim anlaşmaları *

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS): İklim değişikliği sorununa karşı küresel tepkinin temelini oluşturmak üzere 1992'de kabul edildi, 1994'te yürürlüğe girdi. 194 tarafı bulunan Sözleşme, neredeyse evrensel bir katılıma ulaştı. Sözleşmenin nihai amacı, atmosferdeki sera gazı birikimlerini, iklim sistemi üzerindeki tehlikeli insan kaynaklı etkiyi önleyecek bir düzeyde durdurmak. Türkiye, 2004'te taraf olarak BMİDÇS'ye katıldı.

Viyana Sözleşmesi ve Montreal Protokolü: Ozon tabakasının korunmasına dair 1990'da Birleşmiş Milletler (BM) İnsan ve Çevresi Konferansı Beyannamesi'nin ilgili hükümleri kapsamında Türki-

ye tarafından imzalandı. Ozon tabakasındaki değişikliklerin neden olduğu olumsuz çevresel etkilere karşı insan sağlığını ve çevreyi koruma amacıyla anlaşmaya varıldı. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Montreal Protokolü'ne, Türkiye 19 Aralık 1991'de taraf oldu.

Kyoto Protokolü: Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik uluslararası tek çerçeve. BMİDÇS içinde 1997'de (Kyoto'da gerçekleştirilen BMİDÇS 3. Taraflar Konferansı'nda kabul edildi) imzalandı, 2005'te yürürlüğe girdi. Türkiye 2009'da Kyoto Protokolü'ne taraf oldu. 2010 itibarıyla 191 ülke ve Avrupa Birliği

tarafıdır. Protokolü imzalayan ülkeler, karbondioksit ve sera etkisine neden olan diğer beş gazın salınımını azaltmaya veya bunu yapamıyorsa karbon ticareti

yoluyla haklarını arttırmaya söz verdi. Protokol, ülkelerin atmosfere saldıkları karbon miktarını 1990'daki düzeylere düşürmelerini gerekli kılıyor. Protokolün 2008-2012 yıllarını kapsayan birinci yükümlülük döneminde Türkiye'nin herhangi bir sayısallaştırılmış salım sınırlama veya azaltım yükümlülüğü bulunmuyor.

Paris Anlaşması: Paris Anlaşması, BMİDÇS kapsamında, iklim değişikliğinin azaltılması, adaptasyonu ve finansmanı hakkında 2015'te imzalanan, 2016'da yürürlüğe giren bir anlaşmadır (Kyoto Protokolü'nün 2020'de sona erecek olması sebebiyle Fransa'nın Paris kentinde 2015'te gerçekleştirilen 21. Taraflar Konferansı'nda-COP21, 2020'den sonra geçerli olacak Paris Anlaşması kabul edildi). Metne 197 ülke imza attı, 191'i onayladı. Mart 2021 itibarıyla BMİDÇS'nin 191 üyesi (191 ülke) anlaşmaya taraftır. İklim krizinin önüne geçmek amacıyla ülkelerin ortak hareket etmelerini öngören Paris Anlaşması, küresel ortalama yüzey sıcaklığındaki artışı 2 derece ile sınırlandırmayı, mümkünse 1.5 derecenin altında tutmayı amaçlıyor. Onaylamayan altı ülke arasında Eritre, Libya, Irak, İran, Yemen ile birlikte Türkiye de var. Türkiye Paris Anlaşması'na taraf olmamakla birlikte, Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı'nı 2015'te Sözleşme Sekreteryası'na sundu. Türkiye'nin ulusal katkı beyanına göre; sera gazı emisyonlarının 2030'da referans senaryoya (BAU) göre artıştan yüzde 21 oranına kadar azaltılması öngörülmüştür.

* Kaynakça: <https://iklim.csb.gov.tr/>

Avrupa Yeşil Mutabakatı-EU Green Deal

11 Aralık 2019 tarihli "Avrupa Yeşil Mutabakatı – EU Green Deal", iklim ve çevreyle ilgili zorluklarla mücadelede konusunda Avrupa Birliği'nin (AB) önceki taahhütlerini daha geniş ve daha etkili bir şekilde yeniden düzenlemeyi amaçlayan bir yol haritasıdır. Doğal kaynak tüketimi azaltılırken ekonomik büyümenin sağlanması (decouple) ve 2050'de sera gazlarının net emisyon değerinin sıfırlanması (karbon nötr) hedeflerine ulaşmak için yeni stratejiler belirlenecektir. Avrupa Birliği (AB), özellikle sera gazlarının azaltılmasının büyük çaba gerektirmesi sebebiyle, büyük kamu yatırımları ve özel sermayeyi iklim ve çevresel eylemlere yönlendirmek için birtakım aksiyonlar alacaktır. Mutabakatın bir diğer önemli boyutu ise çevresel problemleri AB'nin tek başına çözemeyeceğinden hareketle AB'nin işbirliği içinde olduğu ülkelerden de bu kurallara uymasını bekleyecek olmasıdır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, iklim ve çevreyle ilgili zorluklarla mücadelede konusunda Avrupa Birliği'nin (AB) önceki taahhütlerini daha geniş ve daha etkili bir şekilde yeniden düzenlemeyi amaçlayan bir yol haritasıdır. Doğal kaynak tüketimi azaltılırken ekonomik büyümenin sağlanması (decouple) ve 2050'de sera gazlarının net emisyon değerinin sıfırlanması (karbon nötr) hedeflerine ulaşmak için yeni stratejiler belirlenecektir. Avrupa Birliği (AB), özellikle sera gazlarının azaltılmasının büyük çaba gerektirmesi sebebiyle, büyük kamu yatırımları ve özel sermayeyi iklim ve çevresel eylemlere yönlendirmek için birtakım aksiyonlar alacaktır. Mutabakatın bir diğer önemli boyutu ise çevresel problemleri AB'nin tek başına çözemeyeceğinden hareketle AB'nin işbirliği içinde olduğu ülkelerden de bu kurallara uymasını bekleyecek olmasıdır.

Avrupa Yeşil Mutabakat Çağrısı nedir?

- AB 2030'a kadar karbon salımını yüzde 50 azaltmayı, 2050'de ise sıfır karbon salımını hedefliyor.
- Daha yeşil ve daha temiz bir dünya planlanırken; yeni sektörler, iş alanları ve piyasalar açılacak.
- AB, sınırdaki karbon düzenlemesi yaparak ithalat ve ihracatta da Yeşil Mutabakat kurallarını partner ülkeler için işletecek.
- AB dönüşümü sağlamak için 1 trilyon avro-luk bütçe ayırdı.

Fit for 55 Paketi açıklandı

Avrupa Komisyonu 2021 Çalışma Programı kapsamında 'emisyonları 2030'a kadar 1990 seviyelerine kıyasla en az yüzde 55 oranında azaltmak' ve 2050'de karbon nötr hale gelme hedefini hayata geçirebilmek amacıyla iklim değişikliğine karşı yasa tasarılarını içeren geniş kapsamlı 'Fit for 55' paketi açıklandı. AB, bu hedefine yönelik bir dizi iklim değişikliği yasası çıkaracağını ilan etti. AB üyesi 27 ülke ve Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmak üzere 10'dan fazla yasa tasarısı açıklandı. Bunlar arasında uçak yakıtlarının vergilendirilmesi, petrol ve dizel arabaların satışının 20 yıl içinde yasaklanması gibi tedbirler var. Ancak bu önerilerin nihai şeklini alması için müzakerelerin aylarca sürmesi bekleniyor.

AB'nin iklim değişikliğine karşı sunduğu en kapsamlı önlemler olarak nitelenen Paket, emisyon ticaretinin yeni sektörlerle uygulanması ve mevcut AB

AB Yeşil Mutabakat kapsamında belirlenen 11 öncelikli alan

- İklim değişikliği ile mücadele
- Temiz, erişilebilir ve güvenli enerji
- Temiz ve döngüsel ekonomi için sanayi
- Enerji ve kaynak verimliliği sağlanmış binalar
- Sürdürülebilir ve akıllı hareketlilik/ulaşım
- Tarladan sofraya tarım
- Ekosistem ve biyoçeşitlilik
- Sıfır kirlilik
- Toksiklerden arınmış çevre
- Araştırma altyapılarına destek için bilginin güçlendirilmesi
- Vatandaşların sürdürülebilir ve iklim değişikliğinden arındırılmış bir Avrupa'ya geçiş için bilgi ve beceri olarak hazırlanması ve uluslararası işbirliği.

Emisyon Ticareti Sistemi'nin sıkılaştırılması; yenilenebilir enerji kullanımının artması, daha fazla enerji verimliliği, düşük emisyonlu ulaşım modlarının ve bunları destekleyecek altyapı ve yakıtların daha hızlı kullanıma sunulması, vergilendirme politikalarının Avrupa Yeşil Mutabakatı hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi, karbon sızıntısını önlemek için önlemler ile doğal karbon yutaklarını korumak ve büyütme için araçlara yönelik önlemleri içeriyor.

Sosyal İklim Fonu geliyor: Komisyon'un basın açıklamasında; AB vatandaşlarının enerji verimliliği, yeni ısıtma ve soğutma sistemleri ve daha temiz mobilite yatırımlarını finanse etmelerine yardımcı olmak üzere Üye Devletlere özel finansman sağlamaya yönelik yeni bir Sosyal İklim Fonu'nun önerildiği belirtildi. Sosyal İklim Fonu'nun, bina ve karayolu taşımacılığı yakıtları için emisyon ticaretinin beklenen gelirlerinin yüzde 25'ine eşdeğer bir miktar kullanılarak AB bütçesinden finanse edileceği; 2025-2032 dönemi için Üye Devletlere 72.2 milyar Avro finansman sağlanacağı; fonun, sosyal olarak adil bir geçiş için 144.4 milyar Avro'yu mobilize edeceği ifade edildi.

Pakette yer alan bazı öneriler şöyle:

- Otomobiller için emisyon sınırlarının daha da sıkılaştırılması (petrol ve dizelle çalışan yeni araç satışlarının 2035'te son bulması bekleniyor).
- Uçak yakıtlarına vergi uygulanması, düşük karbon alternatiflere 10 yıl vergiden muafiyet.
- Karbon sınır vergisi adıyla, çelik ve beton gibi ürünlerin ithalatı için AB dışındaki imalatçılara daha fazla vergi uygulanması.
- AB içerisinde yenilenebilir enerjinin artırılması yönünde daha yüksek hedefler belirlenmesi.
- Enerji tasarrufu bakımından sorunlu binaların daha

KAPAK

hızlı yenilenmesi konusunda ülkelerin adım atması.

Sunulan önlemlerin AB içindeki uçuşların fiyatının yanı sıra konutların doğal gaz faturalarının da artmasına neden olması beklenirken; konutların yalıtımı konusunda maddi yardım sunulacağı belirtiliyor.

Kaynakça: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57837485>

Kaynakça: <https://www.imsad.org>

Sürdürülebilir bir gelecek için AB ekonomisinde nasıl bir dönüşüm yaşanacak?

2030-2050 için AB İklim Hedefi: 1990-2018 arasında AB ekonomisi yüzde 61 büyürken sera gazları yüzde 23 azaltılabildi. Mevcut politikalarla devam edilmesi durumunda 2050'ye kadar ancak yüzde 60'lık bir azaltım sağlanabilecek. AB 2050'de karbon nötr olabilmek adına 'AB İklim Yasası' hazırlıyor. AB Emisyon Ticaret Sistemi'nin kapsadığı sektörler artırılacak. Etkili bir karbon fiyatlaması yeni politik reformlarla mümkün olacak. Çevresel konular üzerine yoğunlaşarak Enerjinin Vergilendirilmesi Direktifi'nde revizyon gerçekleştirilecek. Karbon kaçağının önlenmesi noktasında 'Sınırdaki Karbon Düzenlemesi' çalışmaları yürütülüyor. Karbon kaçağı, daha sıkı çevre koruma maliyetlerine katlanması gereken AB endüstrisinin AB dışına çıkması veya çevre koruma hassasiyeti olmayan ülkelere üretilen ürünlerin AB'ye ithal edilmesi anlamına geliyor.

Temiz, uygun maliyetli ve güvenli enerji tedariki: AB'nin sera gazı emisyonlarının yüzde 75'inden fazlası;

ekonomik sektörlerdeki enerji üretimi ve kullanımından kaynaklanıyor. Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerjiye öncelik verilecek, kömürden enerji üretiminden hızla çıkış sağlanacak.

'Yeşil ve dijital dönüşüm', ikiz dönüşüm olmalı; **Temiz ve Döngüsel Ekonomi için endüstrinin harekete geçirilmesi:** 1970'ten 2017'ye kadar küresel hammadde çıkarma ihtiyacı üç kat arttı. Sera gazlarının yarısı, biyoçeşitlilikteki kaybın ve su stresinin yüzde 90'u doğal kaynakların çıkarılması ile malzeme, gıda ve yakıtların işlenmesinden kaynaklanıyor. Düşük karbonlu teknolojiler, sürdürülebilir ürün ve hizmetler için küresel pazar büyük bir potansiyele sahip. AB Yeni Sanayi Stratejisi'nde, 'yeşil ve dijital dönüşüm' ikiz bir dönüşüm olarak ele alınıyor. Sanayi stratejisiyle birlikte, yeni bir döngüsel ekonomi eylem planı, AB ekonomisinin modernize edilmesine ve yerel ve küresel düzeyde döngüsel ekonominin fırsatlardan yararlanılmasına yardımcı olacak.

Sürdürülebilir ürünler politikası: Döngüsel ekonomi eylem planı, tüm ürünlerin ortak bir metodoloji ve ilkelere dayalı döngüsel tasarımı desteklemek için bir 'sürdürülebilir ürünler' politikası içerecek. Geri dönüştürmeden önce malzemeleri azaltmaya ve yeniden kullanmaya öncelik verecek. Çevreye zararlı ürünlerin AB pazarına girmesini önlemek için asgari gereklilikler belirlenecek.

Geridönüşümün önemi: Komisyon, 2030'a kadar AB pazarındaki tüm ambalajların ekonomik olarak uygun şekilde yeniden kullanılabilir veya geri dönüştürülebilir olmasını sağlamak için gereklilikleri ortaya koyacak, biyolojik olarak parçalanabilir ve biyo bazlı plastikler için çerçeve geliştirecek ve tek kullanımlık plastikler için önlemler uygulayacak. Özellikle elektronik ürünlerin daha uzun süreli kullanımı konusunda, onarım hakkı için tüketicilerin yeniden kullanabilir, dayanıklı ve onarılabilir ürünleri seçebilmelerine imkan tanımak üzere işletmeler teşvik edilecek. Ürünlerinin yeşil-çevreci olduğunu iddia eden firmalar bunu standart bir metod ile kanıtlayacak.

Enerji ve kaynak verimli inşaat ve renavasyon: Binalar tüketilen enerjinin yüzde 40'ını oluşturuyor. Bugün, Üye Devletlerde bina stoğunun yıllık yenilenme oranı yüzde 0.4 ile yüzde 1.2 arasında değişiyor. AB'nin enerji verimliliği ve iklim hedeflerine ulaşmak için bu oranın en az ikiye katlanması gerekiyor. Enerji verimliliği ve maliyet etkinliğin üstesinden gelmek için, AB ve Üye Devletlerin, kamu ve özel binalarda bir 'renavasyon dalgası' başlatmaları gerekiyor.

Sürdürülebilir ve akıllı ulaşımın hızlandırılması: Karbon nötr Avrupa için, emisyonların dörtte birinden sorumlu ulaştırma sektöründe emisyonların yüzde 90'ının 2050'ye kadar azaltılması gerekiyor. Multimodal taşımacılığı ulaştırma sisteminde karbon azaltım hedefine yardımcı olacak. Öncelikli olarak, bugün karayolu ile taşınan iç yük taşımacılığının yüzde 75'inin önemli bir kısmının demiryolları ve iç su yollarına kayması sağlanacak. Fosil yakıt sübvansiyonlarının sona ermesi gerekiyor. Enerjinin Vergilendirilmesi Direktifi revizyonu bağlamında, Komisyon, havacılık ve denizcilik yakıtları dahil olmak üzere mevcut vergi muafiyetlerinin nasıl kapatılacağını yakından inceleyecek. Havayollarına ücretsiz olarak tahsis edilen AB Emisyon Ticaret Sistemi tahsisatlarının azaltılması ve denizcilik sektörünün sisteme dahil edilmesi gündemde. 2025'e kadar, Avrupa yollarında bulunması beklenen 13 milyon sıfır ve düşük emisyonlu araç için yaklaşık 1 milyon şarj ve yakıt ikmal istasyonuna ihtiyaç duyuluyor.

'Çiftlikten Sofraya': Adil, sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sisteminin tasarlanması: Gübre ve antibiyotik kullanımının yanı sıra kimyasal böcek ilaçlarının kullanımını ve riskini önemli ölçüde azaltmaya yönelik önlemler alınacak.

AB, hasadı zararlılardan ve hastalıklardan korumak için yenilikçi yollar geliştirecek ve gıda sisteminin sürdürülebilirliğini iyileştirmek için yenilikçi

tekniklerin potansiyel rolünü dikkate alacak. Taşıma, depolama, paketlenme ve gıda atıkları konusunda hareketlere geçilerek, gıda işleme ve perakende sektörlerinin çevresel etkilerinin azaltılması hedeflenecek.

Ekosistemlerin ve biyoçeşitliliğin korunması, yenilenmesi: AB ve küresel ortaklarının biyolojik çeşitlilik kaybını durdurması gerekiyor. Komisyon, mevzuat dahil olmak üzere hangi önlemlerin; Üye Devletlerin zarar görmüş ekosistemleri iyileştirmesine ve karbon bakımından zengin ekosistemler dahil iyi bir ekolojik duruma geri döndürülmesine yardımcı olacağını belirleyecek. Biyoçeşitlilik stratejisi aynı zamanda yeşil Avrupa şehirlerine yönelik önerileri de içerecek ve kentsel alanlardaki biyolojik çeşitliliği artıracak. Tüm AB politikaları, Avrupa'nın doğal sermayesinin korunmasına ve eski haline getirilmesine katkıda bulunmalı. AB karbon nötr hedefi için AB'nin ormanlık alanının hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirilmesi gerekiyor. Sürdürülebilir bir 'mavi ekonomi', AB'nin arazi kaynakları üzerindeki çoklu talepleri hafifletmede ve iklim değişikliğiyle mücadelede merkezi bir rol oynamalıdır. Okyanusların iklim değişikliğini hafifletme ve buna uyum sağlama rolü giderek daha fazla kabul görmektedir. Sektör, su ve deniz kaynaklarının kullanımını iyileştirerek, örneğin; tarım arazileri üzerindeki baskıyı hafifletebilecek, yeni protein kaynaklarının üretimini ve kullanımını teşvik edecek.

Toksik içermeyen çevre için sıfır atık: 2021'de hava, su ve toprak için sıfır kirlilik eylem planı kabul edecek Komisyon, hava kalitesi standartlarını Dünya Sağlık Örgütü tavsiyeleriyle daha uyumlu hale getirmek için gözden geçirmeyi önerecek. Ayrıca büyük endüstriyel tesislerden kaynaklanan kirliliği ele almak için AB kuralları gözden geçirilecek. Toksik içermeyen çevre için Komisyon, sürdürülebilir bir kimyasallar stratejisi sunacak.

*** Kaynakça:** Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (<https://iklim.csb.gov.tr>)
* <https://tr.wikipedia.org>
* <https://www.iso.org.tr/surdurulebilirlik/AB-yesil-mutabakati.html>

Detaylı bilgi için: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Türkiye ve Avrupa Yeşil Mutabakatı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Temmuz'da, Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na ilişkin genelge yayımlayarak eylem planının uygulanmasını takip etmek ve gerekli koordinasyonu sağlamak üzere 'Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu'nun oluşturulduğunu duyurdu.

Resmi Gazete'de yer alan Cumhurbaşkanlığı genelgesinde Erdoğan, BM çatısı altında Türkiye'nin de dahil olduğu 193 üye ülkenin oybirliğiyle yürürlüğe giren '2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin yoksulluğa son verilerek refahın artırılmasının yanı sıra iklim değişikliği ile küresel mücadeleyi ekonomik ve sosyal açıdan kapsayıcı bir kalkınma modelinin ayrılmaz parçası haline getirmeyi öngördüğünü belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve AB politikalarında öngörülen değişiklikler, uluslararası ticaret ve ekonomide meydana gelen dönüşümle 2023 ve kalkınma hedefleri doğrultusunda, ihracatta rekabetçiliğin korunması, geliştirilmesi, AB ile Gümrük Birliği kapsamında tesis edilen ileri ekonomik bütünleşmeyle, Türkiye'nin küresel ekonomiye ve tedarik zincirlerine sağladığı entegrasyonun güçlendirilmesi bakımından büyük önem arz ettiğini söyledi.

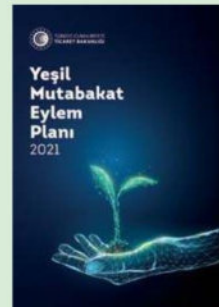
Türkiye'nin sürdürülebilir, kaynak etkin ve yeşil eko-

Yeşil Mutabakat Eylem Planı yayımlandı

9 ana başlık altında, 32

hedef, 81 eylem:

Yeşil yatırımların ülkemize çekilmesi ve ilgili tüm politika alanlarında yeşil dönüşümün desteklenmesini hedefleyen yol haritası niteliğindeki Eylem Planı'na ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 16.07.2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Ticaret Bakanlığı liderliğinde hazırlanan Eylem Planı, 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içeriyor.

KAPAK

nomiye geçişine katkı, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen değişikliklere Türkiye AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlamasını teminen Ticaret Bakanlığı tarafından kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde hazırlanan 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı', Ticaret Bakanlığı resmi internet adresinde yayımlandı.

Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu oluşturuldu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu'nun oluşturulduğunu da açıkladı. 8 bakanlığın katıldığı çalışma grubunun liderliğini Ticaret Bakanlığı üstleniyor. Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın uygulanmasını takip etmek, küresel politika gelişmeleri doğrultusunda çalışmalarını yönlendirmek ve gerekli koordinasyonu sağlamak üzere; Ticaret Bakanlığı'nın ilgili Bakan Yardımcısı'nın başkanlığında Strateji ve Bütçe Başkan Yardımcısı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Çevre ve Şehircilik, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Hazine ve Maliye, Milli Eğitim, Sanayi ve Teknoloji, Tarım ve Orman, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıklarının bakan yardımcılarının katılımıyla Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu tesis edildi. Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu'nun çalışma usul ve esasları Çalışma Grubu tarafından belirlenecek, sekretarya hizmetleri ise Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından yürütülecek.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çalışma Grubu'nun çalışma ve toplantılarına ihtiyaç duyulması halinde ilgili kurum ve kuruluşların yanı sıra üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, meslek birlikleri, konuyla ilgili özel sektör temsilcilerinin dahil edilebileceğini de aktardı.

2020 Türkiye-AB ticaret hacmi

- 143 milyar dolar
- AB, Türkiye'nin ihracatında yüzde 41.3 ile ilk sırada.
- Türkiye ithalatının yüzde 33.4'ünü AB'den gerçekleştirdi.
- Türkiye, AB'nin toplam ihracatında yüzde 3.4 pay ile 6. sırada.
- İthalatında yüzde 3.7 ile 6. sırada.

Türk şirketleri için hem risk hem fırsat

AB'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ile sanayiden, teknolojiye, turizmden ulaşıma, tarımdan lojistiğe, şehircilikten inşaata kadar ekonominin her alanında ve bütün sektörlerde rekabetin kuralları yeniden şekillenecek. Bu değişim, Türk şirketleri için riskleri ve fırsatları beraberinde getiriyor. Yeşil Mutabakat Çağrısı ve dijital dönüşümü, Avrupa'da salgın sonrası dönemde ekonomik toparlanmayı sağlayacak 'ikiz dönüşüm'

olarak değerlendiriliyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı ile Türk şirketlerinin, AB'ye ihracat yaparken karbon salım kriterlerini karşılamaları gerekecek. Şirketlerin yabancı yatırımcı çekebilmesi ve finansmana ulaşabilmesi için AB'nin Yeşil Mutabakatı ile uyumluluk kriterlerine uygun olması gerekecek. Bu süreçte sürdürülebilir, yeşil dönüşümü sağlayamayan Türk şirketlerinin kredi alması zorlaşacak, pahalılaşacak.

KOBİ'ler ne yapmalı?: Türkiye'deki büyük şirketlerin bu konuda çalışmalar yürüttüklerini belirten uzmanlar, özellikle KOBİ'leri bu konuda daha çok çalışması gerektiği konusunda uyarıyor. Uzmanların KOBİ'lere önerileri; 'karbon ayak izim ne kadar, ne kadar karbon salımı yapıyorum' bunu ölçturmeleri, hesaplattırmaları ve bunu düşürebilmek için ne yapmaları gerektiği konusunda küçük adımlarla harekete geçmeleri.

Türkiye'de karbon piyasası

Türkiye, Gönüllü Karbon Piyasası'nda işlem gören sertifikaların geliştirildiği projelere 2005'ten bu yana ev sahipliği yapıyor. Gönüllü Karbon Piyasası, Dünya Karbon Piyasası içerisinde çok küçük bir yüzdeyi temsil etmesine rağmen bu piyasayı halihazırda etkili biçimde kullanan Türkiye'nin ileri dönemde karbon piyasalarına katılımı açısından önemli bir fırsat sunuyor. Mevcut durumda, Türkiye'de Gönüllü Karbon Piyasası'nda işlem gören 308 adet proje bulunuyor. Bu projelerden yıllık 20 milyon tCO₂ eşdeğerinin üzerinde sera gazı emisyon azaltımı gerçekleşmesi bekleniyor.

Söz konusu projelerin sektörlere göre dağılımları tablodadır (18.04.2014 tarihi itibarıyla).

Proje Türü	Sayı	Yıllık Emisyon Azaltımı (tCO ₂ /yıl)
Hidroelektrik Santrali	159	8.747.634
Rüzgar Santrali	106	7.951.391
Atıktan Enerji Üretimi/Biyogaz	27	3.069.273
Enerji Verimliliği	10	432.081
Jeotermal	6	405.309
TOPLAM	308	20.605.688

Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği

Türkiye'de geliştirilen Gönüllü Karbon Piyasası'na yönelik projelerin kayıt altına alınmasına ve bu projelerden elde edilen karbon sertifikalarının takibine ilişkin olarak hazırlanan Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği, 9 Ekim 2013 Tarihli ve 28790 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Tebliğe göre, Türkiye'de Gönüllü Karbon Piyasaları kapsamında karbon sertifikası elde eden proje sahiplerinin Bakanlığa kayıt olmaları ve projelerine ait proje tasarım belgesi, onaylama raporu ve doğrulama raporlarını projenin karbon sertifikasının elde edilmesini müteakip 30 gün içerisinde Bakanlığa iletmeleri gerekiyor.

Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklığı (PMR)

Kyoto Protokolü'nün ilk yükümlülük döneminin sona erdiği 2012 yılı sonrası yeni iklim değişikliği rejimi kapsamında mevcut esneklik mekanizmaları açısından çeşitli reformların yapılması ve yeni piyasa-temelli mekanizmaların oluşturulması gündemde. Dünya Bankası da gelişmekte olan ülkelerle yükselen ekonomilerin bu mekanizmalardan etkin yararlanmalarını teminen gerekli kapasite gelişimini sağlamak amacıyla, 'Partnership for Market Readiness (PMR)' adıyla yeni bir teknik destek programını hayata geçirdi. Gelişmiş ülkelere finanse edilecek programla 10-15 ülkenin karbon piyasalarına yönelik kapasite geliştirme faaliyetlerini ve bu alandaki pilot uygulamalarını desteklemek için toplam 100 milyon ABD Dolarlık bir hibe sağlanması öngörülmüş. 2011'de Tayland/Bangkok'da gerçekleştirilmiş organizasyonel toplantıda, Türkiye, 100 milyon dolarlık PMR kaynaklarının uygulayıcı ülkelere tahsisinden sorumlu olacak Ortaklık Asamblesi'ne üye olarak girdi ve Ortaklık Asamblesi'nin 2011'de İspanya'nın Barselona kentinde yapılan ilk toplantısında PMR programından faydalancı olarak yararlanacak gelişmekte olan ülkelerin 5-10 milyon ABD Doları arasında olması beklenen program kaynaklarına erişimi ve fikir olarak ülkelerin yapacakları faaliyetlere karar verildi. Hibe fonun tahsisi için hazırlanması gerekli olan Proje Belgesinin çalışılması için 350 bin ABD Doları olarak belirlenen hazırlık bütçesinin ise Ortaklık Asamblesi toplantısı sırasında Türkiye tarafından yapılan sunumdan sonra serbest bırakılmasına karar verildi. Toplantıda Türkiye'nin karbon pazarları konusunda dünyadaki en büyük programlardan biri olan PMR teknik destek programı kaynaklarına erişimi onaylandı. Ekim 2011'te İkinci Ortaklık Asamblesi Toplantısı Türki-

ye evsahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirildi ve Türkiye, PMR teknik destek programının gelişmekte olan ülkeleri temsil eden eş-başkanı seçildi. 23.12.2011'de Pazara Hazırlık Teklifi için Hibe Anlaşması imzalanarak, karşılıklı imza sürecini tamamlayan ilk ülke Türkiye oldu. Hibeye ilişkin Dünya Bankası ile Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılan 'Piyasaya Hazırlık Teklifi için Hibe Anlaşması Pazara Hazırlık Ortaklığı (PMR) Çoklu Donör Fonu TF010793 Hibe No'lu Hibe Anlaşması', 6 Ocak 2012 tarihli ve 28165 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Dünya Bankası, projenin uygulanması için Türkiye'ye verilecek hibe miktarını 3 milyon Dolar olarak onayladı. Türkiye'nin, PMR kapsamında belirlenecek gönüllü sektörlerde 'Sera Gazlarının Takibi (MRV) Hakkında Yönetmelik'in uygulanmasına yönelik pilot çalışmada, karbon piyasası mekanizmalarının kullanılması konusunda karar verme mekanizmasına yönelik analitik çalışmalar, kapasite geliştirme, farkındalık ve eğitim çalışmaları, MRV ve piyasa mekanizmalarının uygulanmasına ilişkin koordinasyon ve uzman desteği olmak üzere dört temel bileşen yer alıyor.

Sera gazı emisyonunun takibi

SGE Takip Online Sistem: Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan tesisler tarafından hazırlanan izleme planları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na onay için Online Çevre Bilgi Sistemi aracılığı ile gönderilecek. Yönetmelik kapsamına giren tesislerin İl Müdürlüklerine ek uygulama başvurusu yapması gerekiyor. Sistemden Bakanlığa intikal eden izleme planları değerlendirildikten sonra iade veya onay işlemleri de online olarak gerçekleştirilecek.

* Kaynakça: <https://iklim.csib.gov.tr>

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı V. Bahar Güçlü

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Dış Ticaret Uzmanı Ceren Fırat

Sürdürülebilir, kaynak etkin ve yeşil bir ekonomiye geçiş

Avrupa Birliği, 11 Aralık 2019 Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı açıkladı ve 2050 yılında karbon-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koydu. Bu hedef doğrultusunda, sanayiden, finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngörülmüş. Hatta, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimi ve yeni büyüme stratejisi olduğunu söylemek yerinde olacaktır. AB'nin yeşil dönüşüm hedeflerini açıklamasının ardın-

Bahar
Güçlü

Ceren
Fırat

dan, ABD, Japonya, Güney Kore, Çin gibi uluslararası ticaretin önde gelen aktörlerinin de benzer hedefler açıklamaya başladığını görüyoruz.

2020 yılında ülkemizin dünyaya yaklaşık 170 milyar dolar ihracatının 70 milyar doları (yüzde 41'i) AB-27 ülkelerine gerçekleştirildi ve söz konusu değişiklikleri takip etmesi muhtemel görünen Birleşik Krallık da dahil edilirse, bu tutar yaklaşık 81 milyar dolara ulaşıyor. Dolayısıyla AB'nin başta Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, Yeni Sanayi Stratejisi

KAPAK

ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planları olmak üzere Yeşil Mutabakat kapsamında gerçekleştirmeyi öngördüğü kapsamlı değişikliklerin, iş dünyamız, sanayimiz ve ihracatçılarımız üzerinde doğrudan etkileri olması kaçınılmaz görünüyor.

Bu bağlamda son olarak Avrupa Komisyonu tarafından 14 Temmuz tarihinde açıklanan ve 2030'un sonuna dek AB'nin sera gazı emisyonunu 1990'lı yıllara göre en az yüzde 55 azaltmak amacıyla iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarında bir dizi yasal düzenleme içeren 'Fit for 55' isimli yasa paketi taslağına da değinmek gerekiyor.

Nitekim, anılan paket, mevcut AB Emisyon Ticareti Sistemi'nin sıkılaştırılarak deniz ve kara ulaştırmasına yansıtılması, sınırda karbon düzenlemesi, yenilenebilir enerji kullanımının artırılması, daha fazla enerji verimliliği, düşük emisyonlu ulaşım modlarının ve bunları destekleyecek altyapı ve yakıtların daha hızlı kullanıma sunulması, bu kapsamda motorlu araçlarda fosil yakıt kullanıma 2035 itibarıyla son verilmesi, vergilendirme politikalarının Avrupa Yeşil Mutabakatı hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi ve benzeri birçok önleme ilişkin Komisyon önerilerini içeriyor.

Bu kapsamlı paket içerisinde, ihracatçılar tarafından da yakından takip edilen sınırda karbon düzenleme mekanizmasına ilişkin Komisyon önerisi de açıklanmış oldu. AB, mekanizmaya ilişkin açıkladığı teklif ile ilk aşamada çelik, alüminyum, çimento, gübre ve elektrikte ithalat fiyatını eşyanın karbon içeriği dikkate alınarak belirleyeceğini açıkladı. 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla başlayan 3 yıllık geçiş süreci zarfında raporlama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve mekanizmanın finansal bir yük getirmemesi öngörüldü. Mekanizmanın tüm unsurlarıyla 2026 yılında hayata geçmesiyle birlikte ise AB'nin mevcut emisyon ticaret sistemi paralelinde ithalatta karbon maliyetinin tahsil edilmesi öngörüldü. Bu ürünlerde AB-27'ye ihracatımızın 2020 yılında 4.8 milyar Dolar, dünyaya ihracatımızın ise 14.9 milyar Dolar olduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan Yeşil Mutabakat ile ticareti etkileyecek tek unsurun sınırda karbon düzenleme mekanizması olmayacağını vurgulamakta fayda var. Nitekim, 'Fit for 55' paketi kapsamında açıklanan bir diğer Komisyon teklifi, motorlu araçlarda emisyon seviyelerinin 2030 yılında 2021 yılına kıyasla yüzde 55 oranında azaltılması, 2035 yılında ise yüzde 100 azaltılmasını öneriyor. Bu düzenlemenin yasallaşmasının, sıfır emisyonlu araçlara geçiş takvimi açısından, ihracatımızın lokomotifleri olan motorlu taşıtlar sektörü üzerinde çok önemli yansımaları olacaktır.

Bununla birlikte, AB'nin 'Tek Pazar' içerisinde birçok ürün grubunda da önümüzdeki yıllarda kapsamlı mevzuat değişikliklerini hayata geçirmesini bekliyoruz. Sürdürülebilir ürün inisiyatifi politikaları ve sektörel stratejiler yoluyla AB tarafından ürünlere yönelik olarak getirilmesi hedeflenen çevresel ayak izinin azaltılmasına ilişkin yeni kriterler, AB'ye ihracatımızda karşılanması gereken standartlar olarak karşımıza çıkacaktır.

Bunların da ötesinde, dünyada yaşanmakta olan bu dönüşüm neticesinde, özellikle uluslararası şirketlerin faaliyetlerini ve değer zincirlerini karbondan arındırmak, yüzde 100 yenilenebilir enerji kullanmak gibi hedefler belirlendiğini görüyoruz. Bunların neticesinde, AB mev-

zuatında öngörülenlerin ötesinde bazı değişikliklerin de firmaların katılım sağladığı değer zincirleri yoluyla karşılama çıkması söz konusu olabilecektir.

Bu bakımdan, başta ihracatçı sektörlerimiz olmak üzere özel sektörümüzün bu değişikliklere uyum sağlaması, sürdürülebilirliği faaliyetlerinin odağına taşıması, Gümrük Birliği ile 'Tek Pazar'a sağlanan bütünleşme ve bu bütünleşmenin sektörlerimize sağladığı avantajlardan faydalanmaya devam edilebilmesi için büyük önem taşıyor.

Ülkemiz, adaylık sürecinde hayata geçirdiği reformlar ve 25 yılı aşkın süredir yürürlükte bulunan Gümrük Birliği ile AB'ye yakın bir entegrasyon sağladı. Bu sayede 2020 yılı itibarıyla 140 milyar dolarlık bir ticaret hacmi yakalanmış bulunuyor. Mevcut bütünleşmenin derinleştirilerek devam etmesi için, Yeşil Mutabakat'ın AB'ye ihracatımız üzerindeki olası etkilerini ele almak, karşılaşılabileceğimiz riskleri fırsata çevirmek ve atılacak adımları tespiti amacıyla, Ticaret Bakanlığı olarak çalışmalarımızı vakit kaybetmeden başlattık. Bu amaçla, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın açıklanmasının hemen ardından, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm Bakanlıkların katılımıyla Bakan Yardımcıları düzeyinde bir Çalışma Grubu kurduk.

Çalışma Grubu'nda, kurumlarımız arasındaki teknik istişarelerin yanı sıra özel sektör çatı kuruluşları ve Yeşil Mutabakat kapsamındaki politikalardan en çok etkilenmesi beklenen sektör temsilcileri ile bir araya geldik. Bu süreçte; enerji yoğun sektörler, kaynak yoğun sektörler, ulaştırma sektörü, tarım sektörü ile istişareler gerçekleştirdik. Çalışma Grubu kapsamında, hem kurumlarımızla hem de özel sektörle Eylem Planı'nın oluşturulmasına yönelik yürüttüğümüz son derece değerli ve özverili çalışmalar neticesinde 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı hazırladık.

Ülkemizin, uluslararası ticaret düzeninde son yıllarda ivme kazanan iklim değişikliği ile mücadele politikalarına adaptasyonunu sağlamayı hedefleyen ve ihracatta rekabetçiliğimizi güçlendirecek bir yol haritası niteliğinde olan 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na ilişkin 2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.

9 ana başlık, 32 hedef, 81 eylem

Bakanlığımız liderliğinde hazırlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı ile ülkemizin kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde sürdürülebilir, kaynak etkin ve yeşil bir ekonomiye geçişinin desteklenmesini amaçlıyoruz.

İlerleyen dönemde hayata geçirilmesi hedeflenen politika değişikliklerinin, ülkemiz dış ticareti ile bağlantılı bir şekilde ilgili tüm politika alanlarıyla bütünsel olarak ele alınmasını hedefleyen Eylem Planı, 9 ana başlık altında toplam 32 hedefi ve 81 eylemi kapsıyor. Eylem Planı'nda; (1) sınırda karbon düzenlemeleri, (2) yeşil ve döngüsel bir ekonomi, (3) finansman, (4) temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, (5) sürdürülebilir tarım, (6) sürdürülebilir akıllı ulaşım, (7) iklim değişikliği ile mücadele, (8) diplomasi ve (9) bilinçlendirme faaliyetleri ana başlıkları yer alıyor. Eylem Planı'nda, Plan'ın yayımlandığı 2021 yılı 3. çeyreğinden itibaren 2027 yılına kadar uzanan takvimlerde hayata geçirilecek eylemler yer alırken; takvimlerin belirlenmesinde, sürecin mümkün olduğu ölçüde AB'ye paralel bir şekilde yürütülmesini sağlama

hedefinin gözetildiğini belirtmekte fayda var.

Bununla birlikte, bu sürecin hem AB hem dünyada uzun soluklu ve giderek ivme kazanacak bir süreç olduğunu da belirtmekte fayda var. Bu anlamda, az önce bahsettiğimiz sınırdaki karbon düzenlemesi, sürdürülebilir ürünler gibi inisiyatifler halen şekillenme sürecinde olan ve esasen yasalaştıktan sonra dahi yıllar içerisinde daha ileri adımların atılacağı değişiklikleri beraberinde getirecektir. Dolayısıyla karşımızda uzun soluklu ve dinamik bir sürecin olduğunu dikkate alarak, bu süreçte Çalışma Grubu'nda Eylem Planı'nın uygulanmasının yanı sıra AB başta olmak üzere küresel politika gelişmeleri doğrultusunda çalışmalara yön verilmeye devam edilmesi son derece önemli olacaktır.

'Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na ilişkin 2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Çalışma Grubumuz da 'Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu' adıyla resmi olarak tesis edildi. Bakanlığımız koordinasyonunda çalışmalarına devam edecek olan Çalışma Grubu'nda, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı yer alıyor. Yeni yapılanmamızda Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Milli Eğitim Bakanlıklarının da katılımıyla çalışmalarımızın daha da kapsamlı bir şekilde yürütülmesi imkanını bulacağımıza inanıyoruz.

Çalışma Grubu'muzun resmi olarak tesis edilmesiyle Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamındaki gelişmelerin takibine ve Eylem Planı'mızın hayata geçirilmesine ilişkin çalışmalarımızı etkin ve sistemli bir şekilde yürütmeyi hedefliyoruz.

Sınırdaki karbon düzenlemesinden, döngüsel ekonomi ve yeşil finansmana, temiz enerjiden sürdürülebilir tarım ve akıllı ulaşım son derece geniş bir spektrumda ülkemizin yeşil dönüşümünün desteklenmesine hizmet edecek hedef ve eylemleri kapsayan Eylem Planı'nın hayata geçirilmesi için kamu, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlar ile işbirliğinin devam ettirilmesi büyük önem arz ediyor.

Bu doğrultuda, Çalışma Grubu'na yardımcı olmak üzere Eylem Planı'nda yer alan ana başlık ve hedefler itibarıyla, fayda görülen alanlarda ayrıca ihtisas çalışma grubu kurulmasına ilişkin çalışmalarımızı başlatmış bulunuyoruz. Kurulacak ihtisas çalışma grupları ile Eylem Planı'nın hazırlanması sürecinde olduğu gibi bundan sonraki süreçte de kamu-özel sektör işbirliği ile Eylem Planı'nın hayata geçirilmesi ve somut çıktılarının alınması, ayrıca dünyadaki politika değişiklikleri doğrultusunda çalışmalara yön verecek katkıların oluşturulması sürecini desteklemeyi amaçlıyoruz.

Önümüzdeki süreçte, hem Çalışma Grubu hem ihtisas çalışma grupları bünyesinde yapılacak çalışmalar ile Eylem Planı kapsamında yer alan hedef ve faaliyetlerin kamu, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlar ile etkin bir şekilde yürütülmesi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer alıyor.

İhracatımızın yüzde 40'ını aşkın bir bölümünü gerçekleştirdiğimiz AB, ülkemiz için en önemli ihracat pazarı ancak özellikle AB'nin son yıllarda üçüncü ülkelerle ger-

çekleştirdiği artan sayıda 'Serbest Ticaret Anlaşması'nın da etkisiyle rekabetçiliğin de bir o kadar zorlu olduğu bir pazar. Yeşil Mutabakat ile hayata geçirilecek değişiklikler ise; bu süreçte rekabetçiliği etkileyecek yeni bir unsur olarak karşımıza çıkıyor.

Örnek vermek gerekirse; AB'nin sınırdaki karbon düzenlemesi hayata geçtiğinde, uygulamaya tabi sektörler, sera gazı emisyonlarını AB sektörlerine paralel şekilde azaltmak veya ihracatta artan karbon maliyetleriyle karşılaşmak durumunda kalacak. Veyahut AB'nin sürdürülebilir ürün inisiyatifi ile yine ihracatımız için önem arz eden tekstil, elektronik gibi sektörlerde sürdürülebilirlik kriterlerinin geliştirilmesinin hedeflendiğini ve bunların artık AB piyasasına arz edilecek ürünlerin karşılaması gereken yeni standartlar haline geleceğini, bu kriterleri karşılayamayan firmalar açısından ise pazara giriş engeli teşkil edeceğini görüyoruz. Bunlara ilaveten, mevzuatla öngörülen değişikliklerin ötesinde, bazı firmaların tedarikçisi oldukları değer zincirlerinin belirlendiği sürdürülebilirlik şartlarını karşılaması gerekecek.

Yepyeni fırsatlar: Bu süreç uyum sağlayan sektörler açısından fırsatlar yaratacağı gibi, düşük karbonlu ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesini, yeşil dönüşümü destekleyecek olan makine, bilişim, yenilenebilir enerji gibi sektörler açısından da yepyeni fırsatlar yaratacağıdır.

Dolayısıyla; Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında öne çıkan ve ülkemizi etkileyebilecek başlıca hususların titizlikle takibi, ülkemizin Gümrük Birliği ortaklığı, AB değer zincirlerine entegrasyonu, coğrafi konumu gibi avantajları dikkate alındığında, önümüzdeki süreci ülkemiz açısından fırsata çevirmek için önem teşkil ediyor. Bu anlamda, Eylem Planı'mız, Yeşil Mutabakatı kapsamındaki ülkemizin dış ticaretini etkileyecek başlıca alanlarda, kamu tarafından atılacak adımları içeriyor. Bununla birlikte, bu süreçte, özel sektöre ve STK'lara da önemli görevler düştüğünü ve bu alanlardaki çalışmaların önceliklendirilmesi gerektiğini ifade etmek gerekiyor.

Bu bakımdan, önümüzdeki dönemde, özel sektörümüzün sürdürülebilirliğin, çevreci üretim modellerinin, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinin odağı alındığı ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasını hedefleyen stratejilere öncelik vermesi önemlidir. Özellikle dijitalleşme ve şirket çalışanlarının yeşil işlere ilişkin bilgi, beceri ve yetkinliğinin artırılması konuları da şirketlerimizin yönelmesi gereken alanlar arasındadır. Diğer taraftan, önümüzdeki dönemde şirketlerimizin AB tarafından geliştirilmekte olan sürdürülebilir yatırımlara ilişkin taksonomi kriterlerini takip etmesi, ayrıca sürdürülebilirlik raporlamalarına eğilmesi de finansmana erişim açısından son derece önemlidir.

Bununla birlikte, sektör örgütleri ve STK'lar da KOBİ'ler başta olmak üzere farkındalığın daha geniş bir tabana yayılması, özellikle sektörel yol haritaları belirlenmesi ve ihtiyaç analizleri yapılması ve bunların kamu çalışmalarına girdi teşkil etmesinin sağlanması, AB'deki muhatap kuruluşlar ile işbirlikleri gerçekleştirilmesi hususlarında önemli görevler üstlenebilecektir. Önümüzdeki süreci fırsata çevirme yolunda atılacak tüm adımlar, dijitalleşme odaklı katma değeri yüksek ve 21. yüzyılın değişen beklentilerine cevap verebilecek bir üretimi ve ihracatı da teşvik edecektir.

KAPAK

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu "AYM; yeni bir sanayi, yeni bir ticaret politikasıdır"

"Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM), sadece iklim değişikliği politikası değil, aynı zamanda yeni bir sanayi politikası, yeni bir ticaret politikasıdır. Ülkemizi ve iş dünyasını doğrudan etkileyecek potansiyele sahiptir. Temmuz ayında açıklanan 55'e Uyum paketi de etkilerin ne kadar büyük olacağını bizlere gösterdi.

M. Rifat
Hisarcıklıoğlu

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ile ilk etapta çimento, demir-çelik, gübre, elektrik ve alüminyum sektörleri için AB ülkelerine yapılacak ihracata bir vergi yükü gelmesi bekleniyor. Yine Komisyonun açıkladığı paket kapsamında yayınlanan etki değerlendirmesi raporuna göre SKDM'ye en fazla maruz kalacak ülkelerin başında Rusya ve Ukrayna ile birlikte Türkiye'nin geldiği de belirtilmektedir. Esasen 2023-2025 yılları bir geçiş dönemi olarak tasarlanırken, 2026 yılında ise uygulama dönemine geçilecek.

Düzenlemenin, Türkiye'ye 2026'da maliyeti ilk etapta 771 milyon Euro, program tam uygulandığında ihracat ürünlerimize gelecek ek vergi tutarının yıllık yaklaşık 2 milyar Euro olabileceği tahmin ediliyor. İlave sektörlerin de eklenmesiyle bu tutar zaman içinde daha da yükselecek. Bu sebeple, Türkiye mevcut teşvik sistemini, yeşil dönüşüm ekseninde hızla gözden geçirmelidir. Ayrıca, Paris İklim Anlaşması konusunda ivedilikle karar vermeyi gerektiren bir döneme giriyoruz. Artık ülkeler dış politikalarını Paris İklim Anlaşması'na göre şekillendiriyorlar. Avrupa Komisyonu, 8 Şubat 2021 tarihli toplantısında Paris İklim Anlaşması'nı onaylamayan ülkeler ile serbest ticaret anlaşması imzalamamak için bir teklif hazırlığı yaptığını da açıkladı. Aslında, AYM süreci riskler içerdiği kadar fırsatlar da barındırmaktadır.

Yeşil dönüşüm, sürdürülebilir kalkınma için başat unsurların başında gelmektedir. Bu dönüşüm, bir yandan sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlarken, diğer yandan karbonsuzlaşmanın hız kazanmasıyla birlikte yeni ürünler, hizmetler, istihdam alanları ve iş modelleri yaratılması öngörülmektedir. Rekabetçi sektörlerimiz de yeşil büyüme odağında kendini geliştirerek bu fırsatlardan yararlanabileceklerdir. Geri dönüşüm ve atık sanayii de AYM sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlayacak şekilde yeni bir bakış açısıyla ele alınacaktır.

Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın Saygıdeğer Eşi Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde başlatılan Sıfır Atık Projesi'nin de zamanında atılan önemli bir adım olduğunu düşünüyoruz. Bu ve benzeri inisiyatifler artarak devam etmelidir. Ayrıca, uluslararası fonlardan yararlanma konusunda AYM sürecinin getireceği fırsatlar da son derece önemlidir. AYM süreci ile birlikte,

küresel finans yaklaşımı da bir dönüşüm içerisinde. Çeşitli finans kurumları da çalışmalarını Paris İklim Anlaşması ekseninde güncellemek için hazırlıklarına başladılar. Avrupa Yatırım Bankası'nın 'İklim Bankası' olmak için bir yol haritası hazırladığını biliyoruz.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'mız ise Fransız ve Alman Kalkınma Bankaları'ndan AYM sürecine uyum sağlamak için hibe desteği almak yönündeki temaslara devam etmektedir. Ancak, yeşil dönüşümü destekleyen fonlardan/kredilerden yararlanabilmek için yeşil dönüşüme ilişkin kararlılığımızı göstermek zorundayız. Yeşil büyümeyi destekleyen yeni finansman kaynaklarına ulaşım, ihracat edilecek ürün çeşitliliğini etkileme potansiyeli barındırdığından, olmazsa olmazdır.

Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü koruyabilmesi, iklim değişikliği konusunda atacağımız seri adımlara bağlıdır. Bu sebeple; Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda oluşturulan Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu'nu önemli bir adım olarak görüyoruz. Yine Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve 9 ana başlık altında toplam 32 hedef içeren Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na TOBB olarak her türlü katkısı sağlamaya hazırız. Ülkemiz, oluşan bu yeni ticaret ve üretim bölgesinin mutlaka merkezinde yer almalıdır.

AYM süreci, her sektörü, her ili farklı düzeyde etkileyecek. Dolayısıyla kısa, orta ve uzun vadede mutlaka sektörel, bölgesel ve il/ilçe bazında planlamalar yapılmalıdır. Bu süreçte, oda/borsalar başta olmak üzere mutlaka özel sektör de dahil edilmelidir. TOBB olarak AYM'yi en önemli çalışma alanı olarak belirledik ve bütün gelişmeleri yakından takip ediyoruz. AYM özelinde; özel sektör temsilcilerinden oluşan 20 farklı sektörden 47 katılımcının yer aldığı AYM Çalışma Grubu'nu kurduk. Bu Çalışma Grubu'nda demir, çimento, enerji gibi enerji-yoğun ve kaynak-yoğun sektörlerin AYM sürecinden nasıl etkileneceği araştırılmakta, sektörel yol haritaları hazırlanmaktadır. Ortaya çıkan görüş ve öneriler düzenli olarak Ticaret Bakanlığı'na iletilmektedir.

Ayrıca, Oda/Borsaların Yönetim Kurulu Başkanlarından oluşan AYM Çalışma Komitesi'ni kurarak; Oda/Borsaların AYM sürecine nasıl adapte olacaklarını ve üyelerine sunacakları hizmetleri nasıl tasarlayacaklarını tartışabilecekleri bir ortam oluşturduk. Bu komite, Oda/Borsaların AYM sürecinde üyelerine rehberlik etmeye yönelik bir arayüz olacak şekilde konumlandırılmalarına ilişkin çalışmalarını sürdürüyor. Birliğimize bağlı Oda/Borsalarımızın sürece yönelik kurumsal kapasitelerini artırmalarını sağlayacak çalışmalar önemli gündem maddelerinden birisidir. AYM konusunda ilk günden itibaren üyelerimizi, oda ve borsalarımızı bilgilendirmeye devam ediyoruz. Üyelerimize ve sanayicilerimize yenilikçi yatırımlar için rehberlik ediyor ve bu yatırımlar için kullanılabilecek hibelere, desteklere, finansman kaynaklarına, proje çağrılarına ilişkin sürekli güncel bilgilendirmelerde bulunuyoruz. TOBB olarak sektörlerimizin ve üyelerimizin, yeşil dönüşümü en az hasarla ve en verimli şekilde yönetmesi için çalışmalarımıza devam edeceğiz."

TİM Başkanı İsmail Gülle “Yeşil Mutabakatı, fırsat olarak görmemiz gerekiyor”

Küresel risk raporlarına göre, gelişen riskler arasında salgın hastalıkların ardından dünyayı bekleyen en büyük ikinci tehlike ‘İklim Değişikliği’ olarak karşımıza çıkıyor. İklim Değişikliği, artık gelecek nesillerin değil; bugün, doğrudan bizlerin sorunu haline gelmiş durumda. Bu anlamda, iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarının, pandemi sonrasında tüm dünyada hızlanacağına inanıyoruz. İklim değişikliğinin önlenmesi noktasında

atılan adımlar, küresel ticareti, dolayısıyla ülkemiz ihracatını da oldukça etkiliyor. Özellikle Avrupa Birliği’nde (AB) yaşanan gelişmeler, üretimden lojistiğe tüm ihracat süreçlerimizi doğrudan etkileyecek. Çünkü AB ülkeleri, 2020 yılında, ihracatımızdan yüzde 41.3’lük pay aldı. Avrupa ülkelerinin toplam payı ise yüzde 55.7 seviyesinde. Buna ABD, Çin, Japonya gibi iklim değişikliği hedeflerini belirlemiş ülkeleri ekleyince toplam ihracatımızın 3’te 2’sinden fazlasını geleceğe hazırlamamız gerektiği açıkça ortaya çıkıyor. TİM olarak, tüm bu gelişmeleri yakından takip ediyoruz. İhracatçılarımızı bir yandan yakın geleceğe hazırlıyor, bir yandan da ihracatçılar sayesinde ülkemizin yeşil ekonomiye geçiş sürecini hızlandırıyoruz. Yeşil dönüşüm sürecinde de böyle bir sorumluluğu üstleniyor ve elimizi taşın altına koyuyoruz.

Meclisimiz, Avrupa Yeşil Mutabakatı’na uyum çerçevesinde ihracatçılarımıza yol göstermek adına yoğun bir çalışma sürecine girdi. Öncelikli alan olarak belirlediğimiz iklim değişikliği konusunda yürütülecek faaliyetlere yol göstermesi amacıyla TİM İklim Değişikliği Komitesi’ni kurarak faaliyetlerimize başladık. Yeşil Mutabakat ve çağrının alt başlıklarına ilişkin ihracatçılarımızı bilgilendirmek amaçlı ‘Ufuk 2020 Programı Yeşil Mutabakat Çevrimiçi Bilgilendirme Toplantısı’ düzenledik. Avrupa Yeşil Mutabakatı konusunda her bir sektörümüzün sorularına cevap bulmak amacıyla, Enerji Yoğun, Kaynak Yoğun ve Tarım Sektörü ana gruplandırması ile üç farklı tarihte ‘TİM Avrupa Yeşil Mutabakatı Farkındalık Toplantıları’ düzenledik. İhracatçı Birlikleri bünyesinde görev yapmakta olan personelimizin iklim değişikliği konusunda yeterliliğini artırmak amacıyla, Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi işbirliğinde ‘İklim Değişikliği ve Genelleştirilmiş AB Yeşil Dözen Eğitimi’ düzenledik. TİM İklim Komitemiz, İklim Değişikliği Yol Haritası oluşturmak amacıyla sektör ve firma ihtiyaçlarının tespit edilmesine yönelik çalışmalarına da aralıksız devam ediyor.

Bu yıl da meclisimiz, iklim değişikliği ve Avrupa Yeşil Mutabakatı alanında, eğitim, mentorluk ve sektör spesifik çalışmalar ile Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı (AYM) ihracatçılarımız açısından fırsata çevirmeye yönelik faa-

liyetleri yürütmeye devam ediyor. Bu yıl sonunda hayata geçirmeyi hedeflediğimiz Dijital Mentorluk Sistemi ile ihracatçılarımızın AYM’ye uyumluluklarını analiz ederek özel rapor ve yol haritaları çıkarmayı amaçlıyoruz. Bu kapsamda yüksek emek ve uzmanlık gerektiren analizleri dijital bir asistan yardımı ile gerçekleştirecek ve firmalarımızın gelişimlerini takip edeceğiz. Faaliyetlerimize ek olarak, önümüzdeki dönem projelerimizden de bahsetmek istiyorum. Dijital mentorluk projemizle bu sene ‘Yarın için Beceriler-Yeşil ve dijital bir geleceği şekillendirmek’ teması ile düzenlenen Avrupa Sosyal Yenilik Yarışması’na başvurduk. Avrupa Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA 3 2021-2022 proje çağrısı için Yeşil Gündem ve Sürdürülebilir Bağlantısallık başlığından hareketle projemizi TİM, İTKİB, İKMİB, UND ortaklığıyla hazırladık. IPA 3 2023-2024 proje çağrısı için de Yeşil Ajanda ve Sürdürülebilirlik başlığından hareketle tüm ihracatçı birliklerimizin ortaklığıyla yeni bir proje hazırladık. İstanbul Kalkınma Ajansı Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı proje çağrısı için ihracatçılarımızın sınırda karbon düzenlemesine uyum sağlaması amacıyla ‘Sıfır Karbon Fasilitasyon Merkezi’ proje başvurumuzu yaptık. COSME Programı ‘Avrupa Hafif Sanayisinde İnovasyon ve Teknoloji’ çağrısı kapsamında işletmelerin dijital, teknolojik ve yeşil dönüşümünü hızlandıracak, bir proje başvurusu yaptık. Yine bu yıl TÜBİTAK Ağırlık Desteği kapsamında Avrupa İklim Ağı’na üyelik için çalışmalarımızı tamamladık, inşallah olumlu sonuçları bekliyoruz. Tüm bu çalışmaların neticesinin ihracatçılarımızın yeşil mutabakat ve iklim değişikliği süreçlerine katkı sağlamasını ümit ediyoruz.

AB tarafından yayımlanan Döngüsel Ekonomi Eylem Planı’nda yer alan öncelikli alanlara dair kararları yakından takip ediyoruz. Bu kapsamda AB Komisyonu’nun; sürdürülebilir ürün inisiyatifi; ürünlerin iklim-nötr ve döngüsel ekonomiye uygun hale getirilmesi, kaynakların verimli kullanılması, atıkların azaltılması ve sürdürülebilirlikte önde gelen ürünlerin performansının kademeli olarak norm haline gelmesinin sağlanması gibi tasarılarının bulunduğunu biliyoruz. Bu tasarılarından doğrudan etkilenecek olan; ‘Hazır Giyim ve Konfeksiyon’ sektörü ihracatımızda AB’nin payı tam yüzde 71. Avrupa Birliği’nin payı; ‘Kimyevi Maddeler’ sektöründe yüzde 39, ‘Çelik’ sektöründe yüzde 35, ‘Çimento’ sektöründe yüzde 36, ‘Mobilya’ sektöründe yüzde 24 seviyesinde.

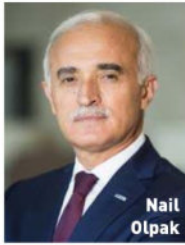
AB Yeşil Mutabakatı’na hazırlıklı olmamız gerçeği çok açık. Önümüzdeki yıllarda, Yeşil Mutabakat’a uyum, özellikle Avrupa Birliği ülkelerine ihracat gerçekleştiren firmalarımızın, rekabet gücünü artıracak başlıca etmen olacak. Pandemi dönemi gösterdi ki, ülkemiz temiz ve yeşil üretimle, güvenli bir tedarikçi konumunda. Bu yüzden, Yeşil Mutabakatı, üretimde ve ihracatta bir kriz olarak değil, fırsat olarak görmemiz gerekiyor. Bu noktada, mutabakatın getireceği zorluklara odaklanmak yerine, açılan fırsat kapısını değerlendirmenin daha anlamlı olacağına inanıyoruz.”

KAPAK

DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) Başkanı Nail Olpak “Ajandamızın ilk sıralarında Yeşil Dönüşüm Projesi var”

“Türkiye’nin toplam ihracatının yaklaşık yüzde 50’sini oluşturan ve ülkemizin en büyük ticari partneri olan Avrupa Birliği, Yeşil Mutabakat Projesi ile büyük bir değişime öncülük ederek Avrupa’yı ilk iklim nötr kıta haline getirmeyi hedefliyor. Ticaret ve sanayi politikasının kuralları yeniden yazılırken bir yandan da sadece maddi unsurların değil, aynı zamanda sosyal, çevresel ve insan hakları ile ilgili konuların da ticarete belirleyici bir rol oynayacağını görüyoruz.

Nail Olpak

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) olarak, özellikle ihracatın ve dünya ticaretinin geleceği açısından son derece önem teşkil eden Yeşil Dönüşüm Projesi ajandamızın ilk sıralarında yer alıyor. Türk iş dünyasının Yeşil Mutabakat düzenlemesi kapsamında, bu yeni yeşil büyüme stratejisine tam entegrasyonu sağlaması için sanayide yeşil dönüşümü hızla gerçekleştirmesi gerekiyor. Sürdürülebilirlik ilkesini ana eksenimize alarak, Türk sanayisini küresel tedarik zincirinde Avrupa için vazgeçilmez bir üretim üssü haline getirmeliyiz. Dolayısıyla biz de DEİK olarak, bu konuyu AB ülkeleri ile ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geleceği adına çok önemsiyor ve hazırlıklarımızı bu yönde yapmamız gerektiğinin bilinciyle hareket ediyoruz.

Mevcut ekonomik büyüme modelleri ile çevresel sürdürülebilirliğin sağlanamayacağı fikrinin yaygınlaşması ve gelecekte yaşanabilecek iklim krizine karşı artan duyarlılık, ‘Büyüme’ ile ‘Yeşil’in birlikte ele alınmasını gerektiriyor. 2021 yılı itibarıyla, dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 70’ini oluşturan 110’dan fazla ülke, 2050 yılına kadar karbon nötr olmayı; Çin ise bu hedefe 2060 yılından önce ulaşmayı planladığını duyurdu. En büyük ticaret ortağımız olan ve iklim değişikliği ile mücadelede erken dönem tecrübelerine sahip Avrupa Birliği (AB), Aralık 2019’da Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı duyurarak 2050 yılına kadar net sera gazı emisyonlarının sıfırlanması hedefi doğrultusunda; üretim, tüketim, yatırım, ticaret, finans ve diğer pek çok önemli alanda dönüşümü içeren yeni büyüme stratejisini paylaştı. Bu doğrultuda Türkiye olarak, Çin, ABD, Birleşik Krallık ve AB gibi bizim de kendimize 2050 hedefi belirlemenin önemli olduğuna inanıyoruz.

DEİK olarak en büyük ticaret ortağımız olan AB çalışmalarımız kapsamında, Tam Üyelik ve Gümrük Birliği’nin Güncellenmesi’nin yanı sıra geçtiğimiz yıl itibarıyla gündeme gelen Yeşil Mutabakat da önemli bir başlığımız. Doğaya duyarlı olmak adına; firmalarımızı bilgilendirmek ve farkındalık oluşturmak, bu kapsama hazırlamak ve değişen koşullara adapte etmek için, Ticaret Bakanlığımızın çalışmalarını destekleyen DEİK Yeşil Dönüşüm çalışmamız son derece önemli. Bir taraftan Yeşil Mutabakat sürecinde geç kalmamak, diğer taraftan da adı koyulmamış yeni bariyerlerle karşılaşmamak, özel sektörümüzün önünde iki denge unsuru olarak yer alıyor. Türk iş dünyasına ‘2050 yılında Sıfır Karbon’ hedefi koymamızın, firmalarımızın motive olması için kritik bir adım olacağını düşünüyoruz.

OSBÜK (Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu), Konya OSB ve Konya Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Memiş Kütükcü “OSB’ler örnek olacak”

Sanayide Yeşil Dönüşüm OSBÜK’ün gündeminde: “Avrupa Yeşil Mutabakatı” ve “Sanayide Yeşil Dönüşüm” sürecini değerlendiren ve sera gazı emisyonlarının azaltıldığı, ekonomik büyüme ile kaynak kullanımının birbirinden ayrıştırıldığı yeni bir ekonomi ve üretim modeli ortaya koyan yeşil mutabakatın önümüzdeki dönemde Türkiye’nin ve dünyanın gündeminde daha fazla yer alacağını altını çizen Kütükcü, OSBÜK olarak bu süreçle ilgili çalışmalarına başladıklarını anlattı.

Memiş Kütükcü

Yeşil OSB sertifikası: Organize Sanayi Bölgeleri’nin (OSB’lerin) Türkiye’nin en planlı sanayi alanları olduğuna dikkat çeken Kütükcü, bu planlı yapıların sanayide yeşil dönüşüm sürecinde Türk sanayisine örnek

olacağını vurguladı. Kütükcü, “OSBÜK olarak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile Yeşil OSB Projesi çalışıyoruz. OSB’lerimizi belli kriterlerle değerlendirerek, Yeşil OSB sertifikasıyla sertifikalandırmayı hedefliyoruz” dedi.

Kütükcü şunları söyledi: “OSB’lerimiz, ülkemizin sanayi üretiminin yüzde 40’ını gerçekleştirerek Türk sanayisine lokomotiflik ediyor. OSBÜK olarak OSB’lerimizin sanayideki bu rolünün artarak devam etmesi için yeşil dönüşüm konusunu çok önemsiyoruz. OSB’lerimizde de bu konuda çok yüksek bir farkındalık olduğunu memnuniyetle görüyoruz. Bunun en somut örneği ise yenilenebilir enerjide bölgelerimize yapılan yatırımlar. Şu anda OSB’lerimizde Güneş Enerjisi Santrali, Rüzgar Enerjisi Santrali, Biokütle ve Jeotermal Santraller’den oluşan 693 Yenilenebilir Enerji Üretim Santralimiz var. Bu yenilenebilir enerji santrallerinin kapasitesi 1.000 MW’a yaklaşmış durumda.”

Yakın dönemde, AB ile ticaretimizin geleceği adına Yeşil Mutabakat çerçevesinde iş dünyamıza yeni bir yol haritası olacak önemli bir raporu kamuoyuyla paylaşacağız. Sanayiye yeşil dönüşüm, Yeşil Mutabakat kapsamındaki risklerin azatılması ile Türkiye-AB ekseninde doğacak yeni fırsatlar, sürece tam entegrasyon içeren eylem planı ve öncelikli stratejik yatırım alanları gibi pek çok ana başlığı, raporumuzda tüm detaylarıyla mercek altına alacağız. Ümit ediyoruz ki sanayiye yeşil dönüşümü belirli bir takvim içinde adım adım hayata geçirecek ve Türkiye'nin büyüme serüveninde yeni bir yeşil döneme adım atacağız."

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan "Çok önemli bir fırsat"

"Üretim, tüketim, yaşama ve örgütlenme biçimlerimiz, havadaki-sudaki-topraktaki değişimler, uzun süredir hayatı sürdürülmez kılmaya başlamıştı. Küresel ısınma, karbon salımı, kuraklık, yeraltı ve yer üstü kaynaklarımızdan doğa ve canlı türlerinin azalmasıyla birlikte uzun süredir yerkürenin ritmi de değişiyor. TÜRKONFED olarak hayatı, ülkemizi ve dünyayı yaşanabilir kılmak üzere sürdürülebilir kalkınma ve rekabetçilikte oyunun kendisini değiştiren yeşil dönüşümü KOBİ'ler çerçevesinde değerlendirdiğimiz 'Avrupa Yeşil Muta-

bakati ve KOBİ'ler' raporumuzu Nisan'da yayımladık. Ağustos'ta da İktisadi Kalkınma Vakfı ile düzenlediğimiz 'Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) Finansman Destekleri' temalı webinar'da da hem yeşil dönüşümü anlattık hem de bu alandaki destek ve teşvikler hakkında bilgi verdik. Önümüzdeki dönemde de AYM çerçevesinde bilgi paylaşımı ve farkındalık artıran etkinlikler yapacağız. Ayrıca bir Yeşil Dönüşüm Merkezi kurmayı düşünüyoruz. Bu proje ile KOBİ'lerin yeşil dönüşüm yolculuklarına rehberlik ederken, eğitim ve mentorluk süreçleri sağlayacak, yeşil finansman kaynaklarına ulaşmalarına da rehberlik edeceğiz.

AYM'nin amaçlarından biri de ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırılarak, AB ekonomisini sürdürülebilir kılması. Bu kapsamda Sınırdan Karbon Düzenlemesi (SKD) mekanizması ile karbon yoğunluğu fazla olan ürünlerin pahalılaştırılması, AB ve diğer ülkelerde sürdürülebilir ürünlerin üretiminin yaygınlaşması da gündemde. Dolayısıyla sürdürülebilirlik, karbon nötr olma hedefi, yenilenebilir enerji yatırımları, atık yönetimi, döngüsel üretim gibi konular iş dünyamızın öncelikli gündem maddeleri olmalı. Sürdürülebilir kalkınma ve rekabetçilikte yeşil dönüşüm sadece ekonomik değil çevresel ve toplumsal anlamda da önemli bir kaldıraç etkisi yaratacaktır.

AYM'nin bir büyüme stratejisi olarak kurgulanması ve bunu yaparken de KOBİ'lerin mevcut kırılganlıklarının düşünülmesi gerektiğine inanıyoruz. İklim değişikliği odaklı yeşil ekonomiye geçişi esas alan, dijitalleşmeyi bir kaldıraç olarak kullanan, yeni girişimleri destekle-

MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan: "Ekonomik döngünün her aşamasında yeni bir şekillenme"

"Avrupa Yeşil Mutabakat Çağrısı, bilhassa 1 milyar avroluk bütçesiyle ülkemiz için son derece önemli bir kaynak potansiyeli taşımaktadır. Bu kapsamda söz konusu çağırısı yakından takip ederek ciddi projeler geliştirmek bizler için önemli bir sorumluluktur.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, yalnızca iklim değişikliğini kapsamakta aynı zamanda 'Temiz ve Döngüsel Ekonomi İçin Sanayi, Enerji ve Kaynak Verimliliği Sağlanmış Binalar, Tarladan Sofraya Tarım' gibi hedefleriyle, birçok konuya da temas etmektedir. Meseleye bu kapsamda yaklaştığımızda; AB'nin yeni dönem ekonomi ve ticaret politikasının seyrini değiştirecek olan bu Programın, Avrupa ile dış ticaret payının yüzde 50'ler düzeyinde olduğu da hatırdan tutulursa Türkiye için oldukça önemli olduğunu ifade etmeliyiz.

Uzun yıllardır ülkemizin en önemli ticaret ve yatırım ortağı olan AB'deki gelişmeleri takip etmek ve bu gelişmelere uyumlu karşılıklı yol haritaları belirlemek, AB

ile olan ilişkilerin her iki taraf adına verimli bir revizyona tabi olması adına önemlidir. Zira 2050 yılına kadar varacak olan uzun bir vadede; AB'nin enerji, finansman ve sanayi başta olmak üzere birçok alanda gerçekleştireceği dönüşüm, Türkiye'yi doğrudan etkileyebilecek bir potansiyel taşımaktadır. Bu kapsamda Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı yalnızca bir çevre meselesi olarak görmemek gerekir. Ülkemizi de yakından ilgilendiren ve sonuçları itibarıyla yeni bir uluslararası ticaret sistemi ve iş bölümüne neden olacak bu programa adapte olabilmek için; yeni iklim rejimi çerçevesinde yaşanacak gelişmelere ayak uydurmak, yalnızca Türkiye için değil diğer bütün ülkeler için zorunlu hâle gelmektedir. Bu noktada karbon kaçığının minimum seviyeye indirilmesi ve ekonominin tamamında karbonun etkin biçimde fiyatlandırılması hedeflerine yönelik ticarete yeni vergiler ve tarife-dışı engelleri kapsayan yeni bir sistemden söz ediyoruz. Özetle Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum aslında ekonomide ciddi kazanımları da beraberinde getirecektir. Bu çerçevede üretimden istihdama; ticaretten ihracata kadar ekonomik döngünün her aşamasında yeni bir şekillenme söz konusu olacaktır."

KAPAK

yen, Ar-Ge çalışmalarının önünü açan, KOBİ'lerin direncini artıran ve kapasitelerini geliştiren, küresel ekonomide etkin bir aktör olmayı hedefleyen 'yeni bir ufka ve yeni bir stratejiye' ihtiyacımız olduğunu düşünüyoruz. Bu stratejinin, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Yeşil Mutabakat ile uyumlu olması bir zorunluluk. Gerekli mevzuatların tamamlanması ve dönüşüm sürecini fırsatla çevirecek stratejilerin bir an önce hayata geçirilmesi gerekiyor. Bu konularda kapsayıcı işbirlikleri ile politika önerilerimizi karar vericilere aktarırken, iş dünyası, üyelerimiz ve KOBİ'lerin yeşil dönüşüme uyum sağlamaları için projelerimizi hayata geçireceğiz.

AYM'yi bir fırsat olarak görüyoruz. Doğal ve çevresel kaynaklarımızın korunmasından ekonomik kalkınmaya ve toplumsal refaha uzanacak süreçte önemli bir kaldıraç olacaktır. AYM'ye uyum çerçevesinde kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve daha az girdi ile daha çok üretim yapılması hedefleniyor. Bu da iş dünyası için çok önemli bir fırsat. Öte yandan özellikle SKD ile maruz kalınacak vergi ve ek maliyetler önümüzdeki dönemde özellikle büyük ölçekli firmalar için önemli bir maliyet unsuru olabilecek. Bu durum yalnızca büyük ölçekli firmaları değil onların en büyük tedarikçisi konumunda olan KOBİ'leri de etkileyecek. Riskleri azaltmanın yolu da finansman, yasal mevzuat ve gerekli altyapı dahil bugünden hazırlık yapmaktan geçiyor."

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Başkan Yardımcısı ve Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu "Fırsatı değerlendiremezsek, o zaman riske dönüşür"

"İKV olarak Aralık 2019'da Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın (AYM) açıklanmasını takip eden süreç içinde bu konu-

yu öncelikli çalışma alanı olarak belirledik. Özellikle başlangıçta konu Türkiye'de yeterince bilinmiyordu. Zaten dinamik bir süreç olduğu için tüm gelişmeleri izlemek ve analiz etmek gerekiyor. Bu süreç içinde Türkiye için Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyumun neden kaçınılmaz olduğu ve nasıl gerçekleştirilebileceği konusun-

da genel kamuoyu ve özellikle iş dünyamızı uyardık. İKV'nin faaliyetleri özellikle Türkiye ve AB ilişkileri alanında. Esas olarak İKV'nin hitap ettiği kitle iş dünyasından oluşuyor. Başta TOBB olmak üzere çeşitli iş dünyası örgütleri mütevellî ve destekçi kurumlarımız

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski: "Yeşil dönüşüm bir tercih değil gerekliliktir"

TÜSİAD işbirliğiyle Birleşik Krallık-Türkiye 'Hedef: Sıfır Emisyon Zirvesi (Race to Zero Summit), 31 Ekim-12 Kasım 2021 tarihleri arasında Glasgow'da düzenlenecek Birleşmiş Milletler İklim Konferansı 2021 (COP26) öncesinde, çevrimiçi gerçekleştirildi. Etkinliğe İngiltere Büyükelçisi Sir Dominick Chilcott başkanlık yaptı ve işletmeleri, net sıfır emisyon hedeflerine ulaşmak için küresel eylemin bir parçası olmaya davet etti.

Birleşik Krallık Ticaret Bakanı Graham Stuart ve TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski ana konuşmaları gerçekleştirdi. Birleşik Krallık Türkiye Ticaret Elçisi Lord Janvrin ise panele moderatörlük yaptı. #RaceToZero (#Hedef: Sıfır Emisyon Zirvesi), 2030'a kadar emisyonları yarıya indirmek için düzenlenen en büyük küresel anlaşma. Zirvenin amacı, Türk endüstrilerinin dekarbonizasyonu için işletme katılımlarını desteklemek ve devletle özel sektör arasında çift taraflı pekiştirici eylemleri teşvik etmektir. Zirvede İngiliz ve Türk iş liderleri, özel sektörde iklim eylemlerini ve net emisyon hedeflerine ulaşmak için iki ülkenin de sanayilerinde kullanılabileceği en iyi uygulamaları ele aldı.

Birleşik Krallık Türkiye Büyükelçisi Sir Dominick Chilcott, "Bu denli çeşitli ve önde gelen Britanyalı ve Türk şirketin müreffeh ve esnek bir karbon-nötr ekonomiyeye geçişte, küresel sorumluluğa öncülük ettiğini görmekten memnuniyet duyuyorum" dedi.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski, şunları söyledi: "Sürdürülebilir kalkınma ve çevrenin korunması Tüzüğümüzde yer alan temel konulardan biridir. Ekonomik faaliyetlerin çevresel kaygıları dikkate alan bir anlayışla sürdürülmesi TÜSİAD'ın öncelikli çalışma prensiplerinden biri olmuştur. Bu bağlamda, iş dünyası olarak önemli bir rol üstlendiğimize inanıyoruz. İklim değişikliğinden en fazla etkilenen bölgelerden birinde yer alan ülkemiz için yeşil dönüşüm bir tercih değil, bir gerekliliktir. Bu anlayışla, iklim değişikliği ile mücadele konusunu tüm çalışmalarımızda önceliklendiriyoruz. Stratejik önceliklerimizden biri olarak belirlediğimiz Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için ulusal ve uluslararası tüm paydaşlarımızın çabalarına ve yapıcı katkılarına önem veriyoruz."

arasında yer alıyor. Yani AYM'nin etkilerini değerlendirdiğimizde ilk planda iş dünyası üzerindeki etkilerini dikkate almalıyız. Özellikle AB'ye ihracat yapan ve Avrupa standartlarında üretim yapmayı hedefleyen sanayi ve hizmet sektörlerini önemli ölçüde etkileyecek. AYM 2050 yılına kadar Avrupa'yı ilk iklim nötr kıta haline getirmek için net sera gazı emisyonlarını sıfırlamayı hedefliyor. Bunun için üretimden, dağıtım ve tüketim aşamalarına kadar her aşamada standartlar yeniden belirlenecek ve revize edilecek. Atıkların mutlaka geri dönüştürülmesi ve yeniden kullanılması, biyoçözünür ve sürdürülebilir ürünler tasarlanması, kullanılan enerjinin yenilenebilir kaynaklardan elde edilmesi ve verimli kullanılması, çevreye yayılan kimyasal ve diğer maddelerin minimize edilmesi hedefleniyor. Sınırdaki karbon düzenlemesi ile AB'ye yapılan çimento, gübre, elektrik, alüminyum ve çelik ithalatına ek maliyet geliyor. AB'nin Emisyon Ticaret Sistemi ile uyumlu biçimde karbon fiyatlandırması yapılacak. Bunlara hem ulusal düzeyde, hem de firma düzeyinde hazırlıklı olmalıyız. Karbon ayak izini azaltmak için önlemler almalıyız.

İKV bir araştırma kurumu olarak öncelikle Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Paris İklim Anlaşması süreçlerinin izlenmesi, analiz edilmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi aşamalarında çalışıyor. Stratejimiz Türkiye'nin farklı illerinde oda ve borsalarımıza yönelik olarak Avrupa Yeşil Mutabakatı ve etkileri konusunda seminerler düzenlemek. Pandemi döneminde bunu daha çok webinar yoluyla ve çevrimiçi olarak yapıyorduk. Önümüzdeki normalleşme dönemiyle birlikte illere bizzat giderek de bilgilendirme çalışmalarına ağırlık vermeyi hedefliyoruz. Son zamanlarda yaşadığımız orman yangınları ve seller gibi aşırı iklim olayları, doğal afetleri tetikledi. İklim krizinin gelecekte oluşacak bir tehdit olmadığını, şu anda gerçekleşmekte olduğunu gördük. Daha fazla önlem almakta gecikirsek bu gidişatın önünü almak mümkün olmayacak. AYM bize bu krizden çıkış yolunu gösteriyor. O yüzden bir fırsat oluşturuyor. Ama eğer bu fırsatı değerlendiremezsek o zaman riske dönüşür. Üyelerimize tavsiyelerim şunlar: Bu konuda bilgilendirme çalışma-

larımızı yakından izlesinler. Kendi firmalarının karbon ayak izini azaltmak için bir strateji belirlesinler. Sürdürülebilirlik raporlaması sistemini araştırınsınlar. Kendi sektörleri için gerekli uyum çalışmalarını yapsınlar ve devletin ve diğer uluslararası kuruluşların sağlayacağı teşvik ve kredi gibi kaynakları araştırınsınlar. Özellikle Avrupa Yatırım Bankası bir iklim bankasına dönüşüyor ve sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde anlaşmalı bankalar aracılığıyla projelere yönelik çeşitli imkânlar sağlıyor."

Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir "Yeni bir uluslararası ticaret sistemi ve iş bölümü dizaynı"

"Dünya maalesef çevre kirliliği ve karbon salınımı nedeniyle büyük bir iklim krizi ile karşı karşıyadır.

AB tarafından Aralık 2019'da açıklanan 'Avrupa Yeşil Mutabakatı' daha temiz ve sürdürülebilir bir dünya oluşturmayı hedeflemekte, bunun için de atılması gereken adımlara yer vermektedir. AB'nin bu mutabakat ile 2050'ye kadar sera gazı emisyonunu sıfıra indirmeyi, ekonomik büyümede herhangi bir kaynağa bağlı kalınmamasını ve sadece bir ülke ya da bölgenin değil, tüm dünyanın bir bütün olarak kalkınıp gelişmesini hedeflemektedir.

Mutabakat sadece bir çevre stratejisi olarak algılanmamalı, bizi de yakından ilgilendiren yeni bir uluslararası ticaret sistemi ve iş bölümü dizaynı olduğu da unutulmamalıdır. Bu çerçevede AB ekonomisini sürdürülebilir bir gelecek için dönüştürme amacını da ortaya koymaktadır. Bu süreç biz sanayicileri de çok yakından ilgilendirmektedir. Çünkü mutabakat daha sürdürülebilir ve çevreye saygılı üretim döngüleri sağlamanın yollarını ortaya koyan sürdürülebilir bir endüstriyi de hedeflemektedir.

YASED'den 3 yatay çalışma grubu önerisi

'Yeşil Mutabakat Eylem Planı' çerçevesinde kurulan 'Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu' ilk toplantısını gerçekleştirdi. Toplantıya Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Seçkin ve YASED Genel Sekreteri Serkan Valandova da katıldı. Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu-Özel Sektör İstişare Toplantısı'nda konuşan Mustafa Seçkin, 3 yatay çalışma grubu kurulması gerektiğini ifade ederek, bunların 'Mevzu-

at ve Düzenleyici Çerçeve Çalışma Grubu', 'Yeşil Finansman Çalışma Grubu' ve 'Yeşil Teknolojiler ve Girişimcilik Çalışma Grubu' olduğunu söyledi. Birçok sektörel etki analizine ihtiyaç duyulduğunu belirten Seçkin, Emisyon Ticaret Sistemi ve karbon fiyatlandırma mekanizmasına dair düzenlemeleri ivedikle hayata geçirmemiz gerektiğini vurguladı: "Emisyon azaltımı, atık geri kazanım ve bertaraf yükümlülükleri, OSB'lerin yeşil dönüşüm için alt yapı gereklilikleri, atıkların piyasadan toplanmasına yönelik operasyonel maliyetler gibi alanlarda destek programları hazırlanmasına hız verilmesinde fayda görüyoruz."

KAPAK

Mutabakatla ilgili olarak hem ülke olarak hem de **sanayiciler** olarak bizim de geç kalmadan harekete geçmemiz gerekmektedir. Buna ilişkin Ticaret Bakanlığımız tarafından bir eylem planı hazırlanmıştır. Burada gerçekleştirilecek çalışmaların özel sektörün de içinde bulunduğu bir çalışma grubu ile yapılması planlanmaktadır. ASO olarak burada katkı sağlamaya hazırız. Ankara **Sanayi Odası** olarak bu konuda biz de ASO 2. **OSB** ile birlikte bir çalışma yürütüyoruz. Öncelikle ilk etkilenecek sektörlerle yönelik olmak üzere bir dizi çalışma gerçekleştireceğiz. Ardından da tüm sektörlerimizi kapsayacak şekilde çalışmalarımızı genişleteceğiz. Bu konuda Ankaralı **sanayiciler** olarak büyük bir sıkıntı yaşayacağımızı düşünmüyorum. Ankara'da gerek **OSB**'lerimizin, gerekse **sanayicilerimizin** çevre hassasiyeti zaten üst noktada. Avrupa Yeşil Mutakabati'na en hızlı uyum sağlayacak, en hazır kentin Ankara olduğuna inanıyorum."

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Erdal Bahçivan:

"Hoyratlıklarımıza son verelim, dünyayı yıpratmayalım"

İstanbul Sanayi Odası (İSO), İSO Yeşil Gündem

Sohbetleri" serisini "İklim Değişikliği, Ekolojik Denge ve Orman Yangınları" paneli ile başlattı. Toplantı, **İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**'ın ev sahipliğinde, Gazeteci ve TV Program Yapımcısı İlgez Gürsoy moderatörlüğünde çevrimiçi düzenlendi.

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan,

son dönemde yaşanan yangınların, karbon yutak ala-

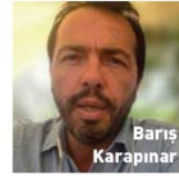
nı olan ormanları yok ettiğine ve hava kirliliği dönüşünde yeni bir felaket devrini başlattığına dikkat çekti: "Siyasilerden bilim insanlarına, iş dünyasından sanatçılara kadar iklim değişikliğini konuşmalı, bilime kulak vermeli, acil önlem alınması gerektiğini yaymalıyız. Geçmişteki hoyratlıklarımızı sonlandırarak, dünyayı yıpratma payımızı düşürmeliyiz. **İSO Yeşil Gündem Sohbetleri** toplantıları ile nitelikli bir üst akıl oluşturarak değerli analizleri kamuoyu oluşturmak adına ülkemizin gündemine getirmeye devam edeceğiz."

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi, Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof.Dr. Doğanay Tolunay, "Bölge turizme açılacak deyip hemen ağaçlandırma yapmak, kaş-

yapayım derken göz çıkarmak olur. Önce yanan ağaçları kesip bölgeden uzaklaştırmalı. Yaşlı ağaçların düşen tohumları, yeniden yeşermek için yeterli olacaktır. İhtiyaç halinde çevredeki kızılçam ormanlarının tohumlarıyla takviye olabilir. Bu şekilde gelecek baharda bölge yeşillenebilir. Ormanlarımızdaki HES'ler, enerji nakil hatları da hem yangınlarda müdahaleyi güçleştiriyor hem de yangın riskini yaratıyor. **Sanayiciler** de seragazılarını azaltmaya, yatırımlar için yer seçiminde karbon emisyonuna dikkat etmelidir."

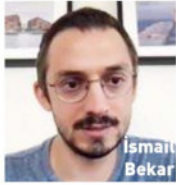
Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Değerlendirme Raporu Anayazarı Doç.Dr. Barış Karapınar, "Dünya, 4-5 derecelik sıcaklık artışını kaldıramaz" dedi ve önümüzdeki

Ürünler yeşil pasaportlu olmazsa ton başına 30-50 Euro vergi yükü geliyor

AB, Türkiye'nin yüzde 50'ye yakın pay ile en büyük ihracat pazarı. Dolayısıyla AB Yeşil Mutakabati Türkiye'nin ihracatını da önemli oranda etkileyecek. 3 yıllık ödemesiz bir dönem öngören anlaşmaya göre sektörler, ihracata konu ürün ve hizmetlerin karbon salımını belirlenmiş standartlara göre düzenlemese, ton başına 30 ile 50 Euro arasında vergi yükü ile karşılaşacak. Türkiye geçen yıl 155 milyon 331 bin ton malı 169 milyar dolar değerle ihraç etti. Bunun yarıya yakını da 27 üyeli AB'ye gerçekleştirildi. Ton başına 30-50 Euro arasında vergi yükü düzenlemesine göre Türk ihracatçıların düzenlemeye yönelik yatırımlarını yapmaması halinde yıllık yaklaşık 2.3 milyar dolar ile 3.9 milyar dolar arasında vergi yüküne maruz kalacak. Özetle ihraç ürünlerinin yeşil pasaportu olmazsa ciddi vergi yükleriyle karşı karşıya kalınacak.

3 yıllık geçiş dönemi: Otomotivden kimyaya, demir çelikten hazır giyim sektörüne kadar AB'ye ihracatta ön sırada yer alan sektörlerde ithalat fiyatının, eşyanın karbon içeriği dikkate alınarak belirlenmesi olan AB'nin Sınırdaki Karbon Düzenlemesi'ne (SKD) yönelik hazırlıklar da başladı. Sektör temsilcileri, yeşil dönüşüme yönelik yatırımların da teşvik kapsamına alınmasını talep ediyor. Avrupa'nın Yeşil Mutabakat Eylem Planı 2021 (YMEP) hazırladı ve genelge 16 Temmuz'da Resmi Gazete'de yayımlandı. "Yeşil Dönüşüm Eylem Planı" çerçevesinde takvimin de oluşturulduğu uygulamanın 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla 3 yıllık mali yükümlülük getirmeyen bir geçiş dönemi ile başlatılması hedefleniyor. Söz konusu dönüşümün şirketlere faturası ise birkaç yüz bin dolardan milyon dolarlara kadar çıkıyor.

10 yılın ülke olarak enerjide dönüşüm için yeterli bir süre ve yenilenebilir enerjinin fosil yakıtlardan daha ucuz olduğunu söyledi. ETH Zürih Üniversitesi'nden Yangın Ekoloğu İsmail Bekar, "Yenilenmeyi doğanın kendisi yapmalı" dedi.

Avrupa Yeşil Mutabakatı yeni ekonomik sistemde kilit rol üstlenecek

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) İstanbul AB Bilgi Merkezi ve Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) tarafından Avrupa'nın yeşil dönüşüm gündemi konusunda farkındalık yaratmak amacıyla 'Avrupa Yeşil Mutabakatı Finansman Destekleri' temalı bir webinar düzenlendi. Konrad Adenauer Stiftung ve Dünya Gazetesi işbirliğiyle gerçekleşen etkinlikte, yeşil dönüşümün bir parçası olmayı hedefleyen şirketler için öngörülen finansman destekleri ve teşvikler konusunda bilgi paylaşımı yapılırken, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın (AYM) rekabetçiliğe etkileri de tüm yönleriyle ele alındı.

"Yeşil dönüşüme yönelik projeler üreterek AB fonlarından yararlanabiliriz": T.C. Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakçı, Avrupa Birliği'nin

[AB] başta Yeni Nesil Avrupa Fonu olmak üzere yeşil dönüşüm ve dijitalleşme kapsamında yararlanılabilecek programları olduğunu belirterek, özel sektöre ve sivil toplum kuruluşlarına bu alanlarda proje geliştirme çağrısı yaptı: "AB, 1.1 trilyon Euro'luk bütçesinin yanı sıra 750 milyar Euro'luk bir Yeni Nesil Avrupa Fonu oluşturdu. 750 milyar Euro'luk fonun yüzde 30'u yeşil, yüzde 20'si dijital dönüşüm için kullanılacak. Yani 1.8 trilyon Euro'luk Avrupa Birliği 2021-2027 ortak bütçesinin üçte biri yeşil dönüşüme ayrılacak. Biz de aday ülke olarak IPA fonlarından yararlanabiliyoruz. 2021-2022 dönemi için 1.3 milyar Euro'luk fon talep ettik. Bu nedenle ticaret odaları ve firmalarımıza işbirliği içinde yeşil dönüşüm ve dijital dönüşüme yönelik proje üretmeleri için çağrıda bulunuyorum. IPA fonlarının yanı sıra yine aday ülke olarak AB programlarına da katılabiliyoruz. Bunların arasında yer alan Ufuk Avrupa'nın, 2021-2027 döneminde 95.5 milyar Euro'luk bütçesi var. Kamu ve özel sektör olarak yeşil dönüşümü hızlandıracak doğru projelerle bu fondan da yararlanabiliriz. Bunların yanında Türkiye katıldığında Dijital Avrupa Programı ve LIFE Programı gibi fon sağlanabilecek programlar da mevcut." Türkiye'nin Paris İklim Anlaşması'nı onaylamamasının gerekçesi hakkında da bilgi veren Kaymakçı, bu konuda müzakerelerin sürdüğünü, adil koşullar sağlandığında Türkiye'nin anlaşmaya katılacağını söyledi.

Dünyadaki kaynak kullanımının son 35 yılda üç kat arttığına dikkat çeken TÜRKONFED Yönetim

Dijital ve yeşil dönüşümde TÜGİAD-TOBB işbirliği başlıyor

Türkiye Genç İş İnsanları Derneği (TÜGİAD) Genel Başkanı Nilüfer Çevikel, Yönetim Kurulu Üyeleri, Şube Başkanları, Kurul ve Komisyon Başkanları ile birlikte Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu'nu ziyaret etti. Görüşmede, dijital ve yeşil dönüşüm başta olmak üzere birçok alanda TÜGİAD ile TOBB arasında işbirliği kararı alınırken ortak teknoloji merkezinin kurulması için de ilk adımlar atıldı. Kadın ve genç girişimcilerin desteklenmesinin yanı sıra birçok alanda işbirliği kararı alınan görüşmede, TOBB'un Chicago'da açtığı Türk Ticaret Merkezi'nin daha aktif kullanılması gerektiği de vurgulandı.

TÜGİAD Genel Başkanı Nilüfer Çevikel, "TÜGİAD olarak dijital dönüşüm yolunda yazılım ve programcılıkta ülkemizin pazar payını büyütme için teknoloji şirketleri ve start-up'ların en yakın destekçisiyiz. Türkiye'de e-ticaretin gelişmesi, KOBİ'lerin dijitalleşmesi ve dijital organize sanayi bölgelerinin gelişmesi, çok yakın zamanda çıkış nok-

talarımız olmak zorunda. Ülke olarak kurumsal hazırlıklarımızı bir an önce tamamlamalıyız. Zira e-ticarette nitelikli personel sorunu ile yüzleşmek zorunda kalacağız" dedi. Çevikel, AB'nin 1 milyar Euro bütçeli Avrupa Yeşil Mutabakat Projesi'nin de iş dünyası için hayati önemde olduğunu da vurguladı: "Karbonuz ekonomiyeye geçiş hedefi kapsamında oluşturulan bu mutabakatta ülkemiz yerini mutlaka almalı. Bunun için yeşil ekonomi kapsamın-

da alınacak tedbirler karşısında iş dünyamızın tüm süreçlerini gözden geçirmesi elzemdir. TOBB ile birlikte de geleceğimizi belirleyecek bu alanda birlikte projelere imza atacağız."

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, uzun yıllardır kadın ve genç girişimcilerin desteklenmesi için çalıştıklarını belirterek, "TÜGİAD'ın Genel Başkanı'nın kadın olması, benim için son derece önemli. O nedenle TÜGİAD ile her türlü işbirliğine açığız" dedi ve ortak teknoloji merkezi kurulması için ilk adımları da attıklarını söyledi.

KAPAK

Kurulu Başkanı Orhan Turan, "AYM'nin Gümrük

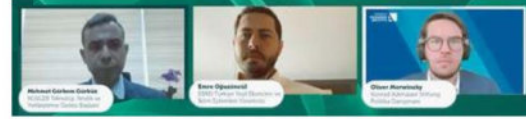
Birliği'nin güncellenmesi sürecinde KOBİ'ler perspektifi ile ele alınması ve ülkemizin Paris İklim Anlaşması'nı onaylayarak uygulaması, yeşil dönüşümün yaratacağı

verimlilik artışı ile rekabetçilikte oyunun içinde kalmamızı sağlayacaktır" dedi.

Son dönemde Türkiye-AB ilişkilerinde pozitif gündem umudu belirlediğini kaydeden İKV Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, "Tüm işletmeler yeşil dönüşüme uyum sağlamak zorunda. Bu dönüşümün nasıl finanse edileceği de kritik bir konu ve burada kaynaklara nasıl ve hangi koşullarda ulaşabileceğimizi iyi bilmemiz gerekiyor" diye konuştu.

KOSGEB Teknoloji, Yenilik ve Yerleştirme Daire-

si Başkanı Dr. Mehmet Görkem Gürbüz, yürüttükleri destek programlarının detayları ve başvuru süreçlerini, KOSGEB'in yeşil dönüşüm çerçevesinde yürüttüğü çalışmaları anlattı.

EBRD Türkiye Yeşil Ekonomi ve İklim Eylemleri Yöneticisi Emre Oğuzöncül, Türkiye'de faaliyetlere başladıkları 2009'dan bu yana yaklaşık 14 milyar Euro finansman sağladıklarını ve bu meblağ içerisinde 168 yeşil projeye toplam 6.2 milyar Euro kaynak ayırdıklarını açıklayarak, önümüzdeki dönemde Türkiye'deki yeşil yatırımları sürdürmeyi ve geliştirmeyi amaçladıklarını söyledi.

Konrad Adenauer Stiftung Politika Danışmanı Oliver Morwinsky, doğru bir çerçeveye sürece dahil edilecek KOBİ'lerin yeşil büyümeye katkı sağlayacağını söyledi.

İMES Dilovası OSB'de gündem; Yeşil Mutabakat, Dijitalleşme ve Bölgesel İşbirlikleri

Ekonomist Prof.Dr. Güven Sak, İMES Dilovası OSB Bölge Müdürlüğü tarafından organize edilen çevrimiçi toplantıda İMES Dilovası OSB işletmeleriyle bir araya geldi. Sak'ın, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakat (Green Deal), dijitalleşme ve bölgesel işbirlikleri hakkındaki araştırma ve deneyimlerini sanayicilerle paylaştığı toplantıda, İMES Dilovası OSB Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Tokkan başkanlık etti. Toplantıya ayrıca; İMES Dilovası OSB Yönetim Kurulu Başkanvekili Kerim Çolakoğlu, Yönetim Kurulu Üyesi Enver Kaya, Müteşebbis Heyet Üyesi Ahmet Sözer, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı yetkilileri ve sanayiciler katıldı.

Prof.Dr. Güven Sak, karbon ayak izinin büyüklüğü konusunda farkındalık oluşturulması gerektiğini söyledi. Yeşil

Mutabakat ile ilgili bir yatırım sürecine gireceği için yeşil dijital dönüşümle ilgili ekonomik istikrarın ve daha iyi eğitilmiş işgücü potansiyelinin oluşturulması gerektiğini vurgulayan Sak, "KOBİ'lerin desteklenmesi büyük önem arz ediyor" dedi. KOBİ'lerin yeşil ve dijital dönüşüme intibakı konusunun önemini vurgulayan Sak, "KOBİ'lerin nasıl güçlendirilebileceği, kaynakların kamudan dağıtımı konusunda, OSB yönetimlerini aktif bir ara yüz olarak hiç kullanmadık. Destekleri fabrikalara tek tek vermek yerine OSB'lerin bu kamu desteklerini nasıl aktif bir şekilde kullanabileceklerini, bunu nasıl organize edebileceklerini düşünmemiz lazım" dedi.

İMES Dilovası OSB Bölge Müdürü Onur Kesici de OSB'lerin sanayici ve devlet arasında katalizör olması gerektiğini dile getirdi.

EKONOMİ-POLİTİK

**KEREM
ALKIN**

kerem.alkin@sabah.com.tr

2021 büyümesi yüzde 11

2021'in 2. çeyreği için hesapladığımız 'nokta vuruş' GSYH reel büyüme hızı tahminimiz yüzde 29.905'ti. En kötü senaryoya göre bile 2. Çeyrek büyüme oranı tahminimiz yüzde 24.40'du. Bu nedenle, TÜİK'in 2. çeyrek büyüme oranını **yüzde 21.7** olarak açıklaması beni bir nebze şaşırttı. Bilhassa, endekste önemli bir ağırlığı olan hizmetler sektörü ile **sanayi** sektörünün bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 40'ın üzerinde katma değer artışı yakalamış olması, tarım sektörünün tüm kuraklık sıkıntılarına rağmen **yüzde 2.3** katma değer artışı gerçekleştirmesi, inşaat sektöründeki **yüzde 3.1**'lik performans, büyüme oranının daha yüksek olabileceği konusunda bir beklenti oluşturuyor, hiç kuşkusuz.

Harcamalar yöntemine göre verileri incelediğimizde, net ihracatın büyüme-ye tek başına katkısının dörtte birin çok üstünde olması, Ticaret Bakanı Muş'un dün açıkladığı ağustos ayı ihracat verilerinde, yıllıklandırılmış bazda **207,5 milyar dolar** ile yeni Cumhuriyet rekorlarını kırmayı sürdürmemizin, Türkiye'nin tüm 2021 büyümesine net ihracatın çok güçlü bir katkı sağlayacağını teyit etmekte. Bu noktada, gerek MÜSİAD'ın **SAMEKS**'inin, gerek **ISO**'nun **Markit PMI**'nin, gerekse de TCMB Reel **Kesim Güven Endeksi**'nin reel sektöre yönelik ağustos ayı verilerinin güçlü bir üretim, ihracat ve istihdam mesajı veriyor olması çok önemli.

Güçlü veriler, Türkiye'nin küresel virüs salgını 2020'de en iyi yöneten ülkelerden birisi olarak, geçen yılın 3. ve 4. çeyreğindeki toparlanma başarısının üstüne, bu yılın ikinci yarındaki pozitif büyüme performansının devam edeceğine ve yılı rahatlıkla **yüzde 11** civarında bir büyüme ile bitirebileceğimize işaret ediyor. Veriler, aynı zamanda **2021** yılını gerek **G20**, gerekse de **OECD** üyesi ülkeler arasında büyüme performansı olarak **ilk 3** de bitireceğimizi gösteriyor. Nitekim, G20 ülkeleri arasında, 2. çeyrek itibarıyla, Birleşik Krallık'tan sonra 2. sıradayız ve pek çok ülkenin 2. çeyrek büyümesinin 2 hatta 3 katı bir performans yakalamış durumdayız. Bu durumun yanı sıra, 2. çeyrek büyüme 1998 bazi endekste, **son 22 yılın büyüme rekoru** olarak kayıtlara geçerken, Cumhuriyet tarihi açısından **ilk 3** en yüksek büyüme oranı arasına da girdi.

Ticaret Bakanlığı'nın dün açıkladığı veriler, geride bıraktığımız ağustos ayında ihracatta geçen yıla göre **yüzde 51.8 artış** yakalandığını ve 18,9 milyar dolarla, artık Türkiye'nin aylık ihracat verilerinin 20 milyar dolara doğru ilerlediğini göstermekte. Bunun anlamı, Türkiye açısından 210 milyar dolar rekorunun 2021'de yakalanması bir yana, artık **250 milyar dolara** doğru ilerleyen bir ihracatımız olduğu gerçeği. Bu durum, ithalata bağımlılığın azaltılmasına yönelik çabalarla, ağustos ayında dış ticaret açığının da 4,3 milyar dolar kaldığını gösteriyor. İthalat ta yıllık yüzde 23.8 artarak 23.2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş durumda. Türkiye'nin dış ticaret açığı da Ocak-Ağustos döneminde ise **yüzde 10 azalarak** 29,8 milyar dolara geriledi. Yani, toparlanan **turizm gelirleri** ile birlikte, bu yıl bir cari işlemler fazlası verme ihtimalimiz zayıf değil. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise Ağustos'ta 15,1 puan artışla **yüzde 81.5'e** yükseldi. Türkiye'nin ihracat ve yatırımlara dayalı büyüme performansı, önümüzdeki dönemde büyümemizin kalitesini de arttıracak.

38 / Z RAPORU

TEK SAYFA

ESRANUR
EYUPOĞLU

**ERDAL
BAHÇIVAN**
İstanbul Sanayi
Odası Yönetim
Kurulu Başkanı

**MODERATÖR
ILGAZ GÜRSOY**
TV Program
Yapımcısı

**PROF. DR.
DOĞANAY
TOLUNAY**
İ.Ü- Cerrahpaşa
Orman Fakültesi

**DOÇ. DR.
BARIŞ KARAPINAR**
IPCC Değerlendirme
Raporu Anayazarı,
B.Ü Öğretim Üyesi

İSMAİL BEKAR
Yangın Ekoloğu,
ETH Zürih
Üniversitesi

Sanayiciler 'yeşil gündem'e odaklandı

**İSTANBUL SANAYİ
ODASI (İSO), 'İSO
YEŞİL GÜNDEM
SOHBETLERİ'
SERİSİNİ BAŞLATTI.
İLK TOPLANTI,
"İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ,
EKOLOJİK DENGİ
VE ORMAN
YANGINLARI"
PANELİ İLE
ÇEVİRİMİÇİ OLARAK
GERÇEKLEŞTİRİLDİ.**

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın ev sahipliğinde online olarak düzenlenen panel, gazeteci ve TV program yapımcısı Ilgaz Gürsoy moderatörlüğünde İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi, Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğanay Tolunay, Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Değerlendirme Raporu Anayazarı Doç. Dr. Barış Karapınar ve ETH Zürih Üniversitesinden Yangın Ekoloğu İsmail Bekar'ın katılımıyla yapıldı. Panelistler, son dönemde dünyada geçmiş yıllara göre görülmemiş ölçüde artan, ülkemizde de pek çok ilde yaşanan ve can kayıplarına yol açan orman yangınları başta olmak üzere afetleri, nedenlerini ve alınabilecek önlemleri masaya yatırdı.

HOYRATLIKLARIMIZA SON VERELİM

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Siyasilerden bilim insanlarına, iş dünyasından sanatçılara kadar iklim değişikliğini konuşmalı, bilime kulak vermeli, acil önlem alınması gerektiğini yaymalıyız. Geçmişteki hoyratlıklarımızı sonlandırarak, dünyayı yıpratma payımızı düşürmeliyiz" dedi.

Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Değerlendirme Raporu Anayazarı Doç. Dr. Barış Karapınar "Şu an yaşadığımız afetler, 1,1 derecelik sıcaklık

artışının bir sonucu. Eğer dünya olarak emisyonları, kömür gibi fosil yakıtları, sera gazlarını azaltmazsak, dünya genelinde 4-5 derece artış bizi bekliyor. Önümüzdeki 10-15 yılda 1,5 derecelik artışı, 2050 yılında 3 derecelik artışı ve yüzyılın sonunda da 4-5 derecelik artışları görürüz. Ve maalesef dünyamız bu artışları kaldıramaz" diye konuştu.

DOĞA YENİLENMEYİ KENDİSİ YAPMALI

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi, Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğanay Tolunay ise "Bölge turizme açılacak deyip hemen ağaçlandırma yapmak, kaş yapayım derken göz çıkarmak olur. Önce yanan ağaçları kesip bölgeden uzaklaştırmalı. Yaşlı ağaçların düşen tohumları, yeniden yeşermek için yeterli olacaktır. İhtiyaç halinde çevredeki kızılçam ormanlarının tohumlarıyla takviye olabilir. Bu şekilde gelecek baharda bölge yeşilenebilir" dedi.

ETH Zürih Üniversitesinden Yangın Ekoloğu İsmail Bekar da "Akdeniz ekosistemlerinde yangın doğal sürecin bir parçası. 20 ila 50 yıl arası yangınları bekleriz. Ancak normalde yandığından daha büyük alanlar yanarsa ya da yangın mevsimleri uzarsa, yangınla yaşamayı öğrenmiş bir ekosistem de olumsuz etkilendir. Şu aşamada yapmamız gereken, yanan alanlarımızın takibini yapmaktır. Yenilenmeyi doğanın kendisi yapmalı" dedi.